

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

(ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)

Fatih Şahin ÇOLAK

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T.C
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
(ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)**

(Investigation of the Attitudes of the Secondary School Students Attitudes Towards Physical Education and Sports Variations In Terms of Different Variables)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih Şahin ÇOLAK

Danışman Dr. Öğr. Üyesi Abdulvahit DOĞAR

Erzurum
Mayıs, 2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KIŞ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ (ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)**

Fatih Şahin ÇOLAK

Tez Savunma Tarihi : 29/05/2019

Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Abdulvahit DOĞAR (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR (İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

Onay

Bu çalışma yukarıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatih KIYICI
Enstitü Müdürü

Yüksek Lisans Tezi
ERZURUM - 2019

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ve ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

29/05/2019

Fatih Şahin ÇOLAK

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında bana yol gsterici değerlendirmeleri ile yardımlarını esirgemeyen, önemli motivasyon ve güç sağlayarak rehberlik eden tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Abdulvahit DOğAR'a, yapıcı önerileri ile bütün istatistiksel çalışmalarda bana yardımcı olan Prof. Dr. Başaran GENÇDOęAN'a her zaman desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Erdoğan TOZOğLU'na ve çalışmamın her aşamasında bana destek olan tüm hocalarım ve meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Fatih Şahin ÇOLAK

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Fatih Şahin ÇOLAK

2019, 61 sayfa

Amaç: Bu araştırma da 7 ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiştir.

Yöntem: Araştırmaya 456'sı kadın ve 412'si erkek olmak üzere toplam 868 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının belirlenmesinde 2009 yılında Güllü ve Güçlü tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 veri analiz programında, dağılımların yüzdeleri için frekans, aralarında anlamlı fark olan ikiden fazla gruplarda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc Tamhane T2, ikili karşılaştırmalar için Many Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalar için de Kruskal Wallis H testi analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada belirtilen değişkenler ile beden eğitimi ve spor dersi bakımından dağılım normal dağılmadığı için non-parametrik testler kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $\alpha = 0,05$ seçilmiştir.

Bulgular: Öğrencinin, beden eğitimi ve spor dersinde kendisini yeterli veya yetersiz görme durumu bakımından, beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Cinsiyet, öğrencinin düzenli spor yapıp yapmama durumu, herhangi bir takımda sportif müsabakalara katılıp katılmama durumu, annenin düzenli spor yapıp yapmama durumu, babanın düzenli spor yapıp yapmama durumu, aile gelir durumu, aile yapısı durumu, öğrencinin okulunda yeterince spor malzemesinin olup olmaması durumu, soğuk hava koşullarının spor yapılmasına engel olup olmadığı durumu ile beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı bakımından ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç: Öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları değerlendirildiği zaman, beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının genel olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun sebebi ülkemizde son zamanlarda tesisleşme konusunda çalışmaların olması ve okul spor faaliyetleri kapsamında öğrencilerin aktif spor yapmaya beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından teşvik edilmesi gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Tutum, Ortaokul, Sınıf, Değişken.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF THE SECONDARY SCHOOL STUDENTS ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS VARIATIONS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Fatih Şahin ÇOLAK

2019, 61 Pages

Purpose: In this study, it is aimed to examine the attitudes of 7th and 8th grade students in secondary school towards physical education and sports. In the study, the attitudes of the students towards physical education and sports were examined according to some variables.

Method: A total of 868 students, including 456 female and 412 male, participated in the study. "Physical Education Attitude Scale" developed by Güllü and Güçlü in 2009 was used to determine the attitude scores of the students in physical education and sports. In the analysis of the data obtained, SPSS 22.0 data analysis program, the frequency for the percentages of the distributions, in order to determine the difference between the groups in which there is a significant difference between the more than two groups, Post Hoc Tamhane T2 in One Way Anova, Many Whitney U tests for Double comparisons Kruskal Wallis H test analysis were used for multiple comparisons. Non-parametric tests were used in the study because the distribution of the variables mentioned in the study and physical education and sports course attitude points were not distributed normally. $\alpha=0,05$ was chosen as the level of significance.

Findings: There was no statistically significant difference between the physical education and sports course attitude scores of the students in terms of adequate or inadequate vision of physical education and sports ($p>0,05$). There is found a statistically significant difference in terms of physical education and sport course attitude scores, such as gender, student's regular doing sports or not, participation in or non-participation in sporting events in any team, whether or not the mother's situation of doing regular sports, whether or not the father's situation of doing regular sports, family income status, family structure status, whether the student's school has enough or not enough sports equipment, whether or not to prevent to doing sports in cold weather conditions ($p<0,05$).

Result: When students' attitudes towards physical education and sports were evaluated, it was found that their attitudes towards physical education course were generally high. This may be due to the fact that there are recent studies on installation in our country and the encouragement of the students by physical education and sports teachers to make active sports within the scope of school sports activities.

Key Words: Physical Education and Sports, Attitude, Secondary School, Grade, Variable.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
Varsayımlar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	4
Eğitim Nedir?.....	4
Eğitim öğeleri.....	4
Eğitim öğrenme ilişkisi.....	5
Eğitimin önemi ve amacı.....	5
Beden Eğitimi Kavramı.....	6
Beden eğitiminin önemi.....	6
Beden eğitiminin genel amaçları.....	7
Beden eğitimi ve sporda gelişim.....	7
Beden eğitimi ve spor öğretmeni.....	8
Spor Kavramı.....	8
Sporun amacı nedir?.....	9
Spor ve Çevre.....	9
Sporun geleceği.....	10
Tutum Kavramı.....	11
Tutumun öğeleri.....	11

Tutumların oluşması ve gelişmesi.....	13
Beden Eğitimi Dersinde Tutum	13
İlgili Araştırmalar	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	19
Yöntem	19
Araştırmanın Modeli	19
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	19
Veri Toplama Aracı.....	19
Verilerin İstatistiksel Analizi	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	21
Bulgular ve Yorum	21
Betimsel İstatistiklerin Pasta Grafik Görünümleri.....	23
BEŞİNCİ BÖLÜM	32
Sonuç ve Öneriler	32
Sonuç.....	32
Öneriler	36
KAYNAKLAR.....	38
EKLER	42
EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	42
EK 2. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği.....	43
EK 3. İzinler	45
ÖZGEÇMİŞ.....	47

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Normallik Dağılımı	21
Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyet, Aile Yapısı, Düzenli Spor Yapma Durumu ve Sportif Müsabakalara Katılıp Katılmama Durumuna Göre Frekans ve Yüzdellik Dağılımları	21
Tablo 3. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Frekans ve Yüzdellik Dağılımları	22
Tablo 4. Öğrencilerin Aile Gelir Durumu, Öğrencinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Kendini Nasıl Gördüğü İle İlgili Duruma Göre Frekans ve Yüzdellik Dağılımları	22
Tablo 5. Öğrencilerin Okullarında Yeterli Spor Tesisi- Malzeme Durumu ve Soğuk Hava Koşullarının Spor Yapmaya Engel Olup Olmama Durumlarına Göre Frekans ve Yüzdellik Dağılımları.....	23
Tablo 6. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Ortalama Puanları	26
Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	27
Tablo 8. Öğrencilerin Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması.....	27
Tablo 9. Öğrencilerin Herhangi Bir Takımda Sportif Müsabakalara Katılıp Katılmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	27
Tablo 10. Öğrencilerin Aile Yapısı Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	28
Tablo 11. Anlamlı Farklılıkların Hangi Aile Yapıları Arasında Olduğunu Gösteren Post Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları	28
Tablo 12. Öğrencilerin Aile Geliri Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	29
Tablo 13. Anlamlı Farklılığın Hangi Aile Gelir Grupları Arasında Olduğunu Gösteren Post Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları	29
Tablo 14. Babanın Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	30
Tablo 15. Annenin Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	30

Tablo 16. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz Sorusuna Verilen Yanıtı Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	30
Tablo 17. Öğrencilerin Okulunda Yeterince Spor Malzemesi Olup Olmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	31
Tablo 18. Soğuk Hava Koşulları Spor Yapmaya Engel Olup Olmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması.....	31

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Cinsiyet.....	23
Şekil 2. Aile Yapısı.....	23
Şekil 3. Düzenli Spor Yapma Durumu.....	24
Şekil 4. Sportif Müsabakalara Katılma Durumu	24
Şekil 5. Annenin Düzenli Spor Yapma Durumu.....	24
Şekil 6. Babanın Düzenli Spor Yapma Durumu.....	25
Şekil 7. Aile Gelir Durumu.....	25
Şekil 8. Beden Eğitimi Dersinde Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz?	25
Şekil 9. Yeterli Spor Tesisi Malzeme Durumu.....	26
Şekil 10. Soğuk Hava Koşulları Spor Yapmanıza Engel Oluyor Mu?.....	26

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

\bar{X}	: Aritmetik Ortalama
<	: Küçüktür İşareti.
>	: Büyüktür İşareti.
\sum sıra	: Sıra Toplamı
F	: Frekans Değerleri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Kişi Sayısı
P	: Anlamlılık Düzeyi
SPSS	: Statical Package Social Sciences
Ss	: Standart Sapma
Vb	: Ve Benzeri
Vd	: Ve Diğerleri
Vs	: Ve Saire
X sıra	: Sıra Ortalaması
X	: Ortalama Değer
X ²	: Ki Kare Düzeyi
Z	: Z skoru

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

“Eğitim, toplum açısından kültürleşme süreci olmakla birlikte, eğitimin asıl hedeflerinin başında öğrencilerin sahip oldukları yetenek ve becerileri üst seviyeye yükseltmek gelmektedir.” (Demirel ve Kaya, 2007) “Eğitimde hedeflerin gerçekleşmesi öğrencinin bilişsel eğitiminin yanında bedensel eğitimiyle olanaklıdır. Beden eğitimi ve spor dersi tüm eğitimin en önemli bir parçasıdır. Eğitimin hedefleri arasında bir benzerlik ve doğrultu bulunan her iki eğitim birbirini tamamlayıcı bir özellik taşır.” (Yavaş ve İlhan, 1996)

Eğitim, bir ülkenin gelişmesinde ve muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında oldukça öneme sahip bir etken olup ekonomi, sağlık, iletişim ve bilgi teknolojisi gibi birçok alanda hızlı bir değişimlere yol açmıştır. Eğitim sisteminin amaçladığı davranış değişikliğinin olduğu yer olarak karşımıza çıkan okul ve yönetimi, sistemin en önemli unsurlarından biri olarak kendini göstermektedir. Eğitim, aynı zamanda yönetsel gelişmeyi sağlayan önemli etkenlerinde başında gelmekte olup günümüzde bütün dünya ülkeleri, gelecekleri adına gençliğe büyük önem vermektedirler. Bilgi ve becerileri geliştirilmiş insan kaynağının eğitim-öğretim alanında başarılı bir şekilde kullanılabilmesinin, ülke kalkınması ve geleceğinin teminat altına alınmasının da ne denli önemli olduğu asla unutulmamalıdır (Doğar, 2018).

İnsanoğlu, hayata başlamasından sonra kendisiyle ve çevresi ile devamlı iletişim ve etkileşim içindedir. Bu iletişim ve etkileşim neticesinde olaylara, nesnelere, düşünce akımlarına veya topluluğa yönelik tutum oluşturabilirler. “Tutumlar, insanların bir düşünce veya olay karşısındaki hareketlerini yönlendiren tavır, hâl veya duygu durumudur. Diğer bir tanımda tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, isteklendirme, yetenek ve bilgilerine dayanarak örgütlediği fiziksel, zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepkidir.” (İnceoğlu, 2009)

İnsan, dünyaya geldiğinde tutumlarıyla birlikte yaşama ilk adımını atmaz. Anne-baba ve etraftan, yaşantı ve tecrübelerin bir araya gelmesi, tutumları oluşturur. Kişi bir tutumu benimsedikten sonra bu tutumla ilgisiz bir durumla karşı karşıya geldiğinde umursamama söz konusudur. “Tutumlar, yeniliğe ters düşse de kişinin etrafındaki vaka ve durumlardan çok üstün mertebede etkisi altında kaldığı ergenlik döneminde çok ağır olmakla beraber değişme isteği gösterebilir.” (Özgüven, 2000) “Kişinin tutumları farklı şekilde değişebilir. Bunlardan

biri kişinin bilerek veya bilmeyerek benimsediği tutuma karşı eylemde bulunması ile olur. Değişiklikler az bir olasılık da olsa tutumu etkileyebilir.” (Akpınar, 2006)

Toplumların gelişmelerinde ve çağdaş uygarlıklar seviyesine yükselmelerinde sportif ve sanatsal etkinliklere katılım oldukça önemlidir. Şöyle ki sanatsal ve sportif faaliyetlerin bireylerin ilerlemesini sağlayan birçok özelliği bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitimi faaliyetlerinin olmazsa olmazı olarak bilinen, beden eğitimi ve sportif etkinliklerin, insana kazandırması gereken en önemli etkenlerden birisinin spora doğru olumlu tutumlarının yükseltilmesi olduğu düşünülebilir (M. Balyan, B. Balyan ve Kiremitçi, 2012). Beden eğitimi dersine yönelik belirlenen hedeflere ulaşmak nedeniyle öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı geliştirdikleri tutum oldukça önemlidir (Başer, 2009).

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum puanlarının hangi seviyede olduğunu belirlemek, hangi değişkenlere göre nasıl bir sonuç çıktığını tespit ederek literatüre yeni bilgi ve kaynakların sağlanmasıdır. Bu amaçla Erzurum ili Yakutiye ilçesinde tesadüfi yöntem ile seçilen 9 ortaokulda gönüllü 868 öğrenci ile bu araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu

Erzurum ilinde bu konuyla ilgili ortaokul öğrencileri için daha önce herhangi bir çalışmanın yapılmamış olması ve bu ilde ne gibi sonuçların ortaya çıkacağı merak edilmesinin yanı sıra beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin bu derse karşı olumsuz veya olumlu tutumlarının tespit edilerek bu ders için yapılması gerekenleri belirlemek ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Bu çalışmada birçok sorunun cevabı bulunacaktır. Bu sorular, çalışmaya katkı sunan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları cinsiyetlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir? Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları bakımından, düzenli spor yapıp yapmama sorusuna verilen cevaba göre farklılık göstermekte midir? Yine öğrencilerin aile gelir durumu, aile yapısı, öğrencinin düzenli spor yapıp yapmadığı, sportif müsabakalara katılıp katılmadığı, öğrencinin annesinin ve babasının düzenli spor yapıp yapmadığı, soğuk hava koşullarının spor yapmaya engel olup olmadığı ve öğrencinin beden eğitimi ve spor dersinde kendini bu ders için yeterli veya yetersiz görme durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı farklılık göstermekte midir? Anlamlı bir farklılık gösteriyor ise hangi grubun beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanı daha yüksektir. Bu soruların cevabı bulunarak literatüre yeni bilgiler kazandırılacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2017 - 2018 Eğitim - Öğretim yılında Yakutiye ilçesinde örneklem grubunu oluşturan 9 ortaokuldan 7 ve 8. sınıfta eğitim gören 868 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada araştırmacı ve danışman tarafından hazırlanan 10 sorudan oluşan “Kişisel Bilgi Formu” ile Güllü ve Güçlü tarafından 2009 yılında geliştirilen, 35 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğine” verilen cevaplar ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca bu çalışma, 2017 - 2018 Eğitim ve Öğretim yılında Erzurum merkezi ilçesi olan Yakutiye ilçesinde bulunan ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.

Varsayımlar

Öğrencilerin kişisel bilgi formundaki soruları ve 35 maddeden oluşan anketteki maddeleri içtenlikle ve doğru olarak yanıtladığı varsayılmıştır. Ayrıca tesadüfi yöntem ile seçilen 9 ortaokulun Erzurum ili Yakutiye ilçesindeki diğer okullarla benzerlik gösterdiği varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Eğitim Nedir?

“Eğitim ile ilgili değişmez ve ortak kabul gören bir tanım yapmak oldukça zordur. Bu konuda yapılan birçok tanım eğitimin içeriği ile yakından ilgili olup değer yüküdür.” (Erden, 2012)

“Eğitim, toplumdaki kültürlenme sürecinin bir parçasıdır.” (Demirel ve Kaya, 2007) Diğer bir tanıma göre eğitim, “İnsan ögesinden başlamak üzere tüm toplumun gelişmesini, yetişmesini, belli bir amaç doğrultusunda hareket etmesini sağlayan yetiştirme, geliştirme ve etkileme etkinlikleridir.” (Başer, 2009) “Eğitim, insanların yaşamları boyunca devam etmekte olup eğitim ile birey çeşitli tutum, beceri ve davranışlar kazanmaktadır. Bireyin kazandığı davranışlar genellikle gözle görülür bir düzeyde olmaktadır. Örneğin okuma yazma bilmeyen bir çocuk gerekli eğitimi aldıktan sonra rahat bir biçimde kitap, dergi, gazete vb. okuyabilir.” (Erden, 2012)

Eğitim öğeleri.

Başarılı bir öğretmende bulunması gereken özellikler, “Motivasyon, başarıya kilitlenmişlik, profesyonellik, öğretim etkinliklerini ayarlama, öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanma, etkili iletişim kurma, sınıfı yönetme, zamanı etkili kullanma, öğrenmeleri değerlendirme, rehberlik yapmadır.” (Demirel, 2003).

“Öğretmen, istendik davranışları sağlayan anlatan kişi, diğer bir ifadeyle öğreten kişidir.” (Erden, 2004) Sönmez’e (2004) göre ise öğretmen, “Eğitim alanında olumlu davranışları sağlayan, bilgili ve tecrübeli kişi olarak da adlandırılabilir.”

Öğrenci, öğrenme ihtiyacı olan ve bu eksikliğini gidermek üzere okula giden kişilerdir. Okullar topluluk içinde yaşayan insanlara, kendi toplumsal ve fiziksel ihtiyaçlarını, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarına uygun bir biçimde karşılayabilmeleri için lazım olan beceri, bilgi, yetenek, tutum ve değerleri öğretmeye çalışır. Öğrencinin isteği, öğretim hizmetinin kalitesini yükseltme de önemli değişkenlerden biridir. Öğrenciler öğrenme aşamalarına aktif katıldıkları zaman içerisinde daha uzun öğrenme yaşantılarına kavuşmaktadırlar (Demirel, 2002).

“Öğretmen ve öğrenci iletişimdeki uyum, her zaman belirgin bir öğretme ve öğrenme hareketini yansıtır. Bu hareketler amaçlara varmayla sonuçlanır. Öğretmen tavrı, öğrenme hareketi ve amaçlar her zaman pedagojik bütünlükle ilgili, bir konu şeklinde ortaya çıkmıştır.” (Mosston ve Ashwort, 2000)

Eğitim programları, “Türk Milli Eğitiminin amaçlarını, bu hedeflere ulaşmak maksatıyla hazırlanmış olup öğretim programlarını, ders içi ve ders dışı çalışmaları olarak belirli gün ve haftaların anılmasını, öğretim hayatının ayarlanmasında kullanılan yöntem, hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirlemek amacıyla yapılan kıymetlendirme çalışmalarını içine kabul eden izlencelerdir.” (Güleryüz, 2001)

Okul, “Eğitim çalışmalarının çıktığı yer, eğitim yerleri olan okullardır. Bireylerin belli hedeflere göre geliştirme zamanında bireylerin kişiliği farklılaşır. Bu değişim eğitim zamanında elde edilen beceri, bilgi, değerler ve tutum yoluyla gerçekleşir.” (Aytekin, 2000)

Öğretim, “Eğitimin kurumlarda programlı ve planlı olarak sürdürülen yeri öğretim olarak tanımlanmıştır. Öğretim, öğrenmenin sağlanması ve insanda amaçladığımız hareketlerin ortaya çıkmasıyla uyguladığımız öğrenme – öğretme faaliyetleridir. Bu açıklamalardan öğretimin, öğretme ve öğretimi kuşattığı açıktır.” (Kıncal, 2004)

Eğitim öğrenme ilişkisi.

Uzviyetin hayatını devam ettirebilmesi, önemli oranda çevresindeki değişimlere, başarılı bir şekilde oryantasyon becerisine bağlıdır. Etkili oryantasyon ise öğrenmeyle sağlanabilir. Eğitim, realist öğrenmelerin meydana gelmesi ile oluşmaktadır. O zaman eğitime, istedik davranışları meydana getirme süreci demek de mümkündür. Eğitim, ister planlı ve bilinçli bir şekilde okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse bilinçsiz biçimde bireyin iç dünyasında yaşadığı tüm alanda yapılsın (informal eğitim), sadece istedik bir özellikte davranış değişmelerinin oluşturulmasını kapsar. Okullarda kazanılan argo konuşma, kopya çekme, küfür etme vb. tavır ve hareketler ise istenmeyen kalitede davranışlardır. Eğitimin istenmeyen ve beklenmeyen bir problemi olduğu söylenebilir (Senemoğlu, 2002).

Eğitimin önemi ve amacı.

Eğitim, “Toplumun koruyucu, kurucu, denetleyici, geliştirici ve ona kimlik kazandırıcı gösterişe sahip olduğu temeli daha iyi anlaşılmalı, günbegün gündelik yaşamda etkileşim şekli olmanın ötesinde, önem ve anlam kazanmaya başlamıştır.” (Özpolat, 2005) Bu durum eğitim ihtiyacının şiddetini artırmış, günümüzde yaşanan hızlı ilmî ve teknolojik gelişmeler, tabii olarak çeşitli sahaları tesiri altına almakta, bir hayli kuruluş veya örgütsel yolun tekrardan gözden geçirilmesi zorunluluğunu doğurduğu söylenebilir. “İstikbalin toplum şekli, eğitim

düzeninin ve siyasetinin belirleyeceği planlarla ve programlarla yetişecek insan gücü çalışmaları ile katılaşacaktır.” (Üstün, 2005)

“Eğitimin, siyasi istikrara, insan haklarına, demokratikleşmeye olumlu destekleri olmaktadır.” (Türkmen, 2002)

Eğitim, ulusu oluşturacak, moral seviyesi yüksek, sağlıklı insanların, var olması ile hem evrensel hem de bireysel ekine sahip varlıklı bir toplumu meydana getirmeyi ister. Eğitimin toplumsal değişmelerden mesul olması sebebiyle, tüm gelişme girişimleri ve yenileşme topluluğun her kesitinin alaka alanına girmektedir. Bir cemiyetin refah ve huzuru, o cemiyetteki bireylerin sürekli ve nitelikli eğitim almaları ve bununla elde ettikleri beceri ve bilgiler ekonomik gelişmelere yapabilecekleri desteklere bağlıdır (Eres, 2005).

Beden Eğitimi Kavramı

Beden eğitimi, “İnsanın ruhen, beden ve fikren ilerlemesini gerçekleştirmek, günlük hayata ve iş hayatının şartlarına alışmasını sağlamak, yurttaşlık ve insani duygularını güçlendirmek hedefiyle yapılan, planlı ve düzenli çalışmaların tamamına denir.” (Kuru, 2000)

Beden eğitimi, “Devinim etmeyi öğrenmek ve devinim yoluyla öğrenmektir. Başka bir tanımda, fiziksel hareketlerin planlı gelişme istikametinde hayata dönüştürülmesidir.” (Aracı, 2006)

Beden eğitiminin önemi.

“Beden eğitimi ve spor dersi, insanın sağlık ve beden açısından hareketli bir hayat sürdürebilmesi amacıyla öneme sahip olduğu belirtilebilir. Bireylerin kendinden beklenen yardım ve destekleri gerçekleştirilebilmesi, mutlaka sağlıklı olması ile alakalı olduğu düşünülebilir.” (Bilir, 2008)

“Beden eğitimi ve spor etkinlikleri gençliğin sağlıklı ilerlemesinde önemli göreve sahip olmasıyla beraber duyuşsal ve sosyal gelişim yönünden de olumlu destekler sağlamaktadır. Bu etkinlikler, liderlik, yaratıcılık gibi becerileri kullanılan duruma bağlı olarak işe yarar bir hâle getirmekte, kendini disipline etme gibi şahsiyet özelliklerini geliştirmektedir.” (Bilir, 2008)

“Beden eğitimi sosyal olarak yasalara, kurallara, saygılı olan, farklı düşüncedeki bireylere saygı duyan, doğruyu övebilen, başarısızlığı sorgulayan mesul toplumlar oluşturur.” (Harmandar, 2004) “Beden eğitimi ve spor aktiviteleri, insanları kahvehane, sigara, alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan kötü alışkanlıkların çoğundan korunmak ve kurtarmak açısından önemli bir etken olduğu düşünülmelidir.” (Çöndü, 1999)

Beden eğitiminin genel amaçları.

Atatürk İlkeleri ve İnkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin Temel Amaçları doğrultusunda öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerine ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirmeleridir. Beden eğitimi dersine yönelik amaçlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- Atatürk'ün beden eğitimi ve spor bakımından söyledikleri kelime ve cümleleri anlatabilme.
- Bütün vücut organların yapısına uyumlu olacak şekilde geliştirebilme.
- Sınır eklem kas koordinasyonunu geliştirebilme.
- İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinme.
- Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
- Temel sağlık kuralları hakkında bilgi sahibi olma.
- Tabiatı sevmeye, temiz hava, su, güneşten faydalanabilme.
- İş birliği içerisinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.
- Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma, liderlik yapabilme.
- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verme.

“Bu amaçların öğrencilere, beden eğitimi ve spor dersleriyle kazandırılmaya çalışılması beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çok önemli görevi olduğu söylenebilir.” (Keskin, 2015)

Beden eğitimi ve sporda gelişim.

Psikomotor gelişim, psikomotor gelişimin elde edilmesi genelde vücut koordinasyonunun ve kontrolünün olgunlaşması demektir. Böylelikle birey daha ince, verimli ve kolay bir durumda hareket edebilir. Psikomotor gelişim, kendine özgü olarak çeşitli spor maharetlerini, jimnastik ve dans hareketleriyle ilgilidir. Bu hareketler, spor türüne göre çok özel maharetlerdir. Sportif maharetler, özelleşmiş olmakla birlikte o dala mahsustur. Sportif maharetler, beden eğitiminin esasını meydana getirirler. (Tamer ve Pulur, 2001).

Psikomotor gelişim, “Hayat boyunca devam eden bir süreç olmakla beraber, motor becerilerde eksilme ya da yeni maharetlerin kazanılması gibi tüm fiziki değişimler ile ilgilidir. Çocukların motor gelişimi, hareket becerilerinin ve fiziki becerilerinin gelişimini oluşturur.” (Özer, 2001)

Organik gelişim, “Beden eğitimi ve spor, bireyin uzvi sisteminin daha iyi olabilmesi için olanak sağlar.” (Tamer ve Pulur, 2001) “Kassal aktivite, fiziki dayanıklılığı ve uygunluğu bu nedenle de iç organların işlevlerini artırır. Sürekli yapılan fiziki aktiviteler, kemik özgül ağırlığını ve de bağ dokularının esnekliğini artırarak baskı ve gerginliklere karşı dayanıklılığını yükseltir.” (Tamer ve Pulur, 2001) Tüm bu gelişmeler sonucunda olumlu doğal gelişmeye sebep olunur. “İnsanların sağlığını tehdit eden, gereğinden çok olan kiloların vücuttan atılarak ideal ağırlığa sahip olunmasına destekte bulunur. Sakatlıkların ve özellikle kalp, dolaşım sisteminde görülebilecek rahatsızlıkların önlenmesi, iyileştirmesi yönünden sportif hareketlerin ehemmiyeti tartışılmaz.” (Tamer ve Pulur, 2001)

Sosyal ve duygusal gelişim, “Çocuğun sosyal ve duygusal ilerleyişi ile birlikte araştırılmaktadır. Duygu insanın iç ve dış dünyadan etkilenmesiyle acı duyma, hoşlanma şeklinde ortaya çıkan tepkilerdir. Toplumsallaşma, insanın içinde beliren, cemiyetin, örf, adetlerine uyumlu tutum değiştirme kararıdır. Bu karar, hayata ilk geliş ile başlar; hayat süresince böyle sürer.” (Özer, 2001)

Zihinsel (bilişsel) gelişim, “Zihinsel gelişim, akıl ve beden arasındaki işlevsel iletişimi kapsar.” (Özer, 2001) “Farklı sportif aktivitelerin kavranması ve öğrenmesi sonucunda bilişsel gelişme olmakta, eğitimin hedefi ile doğrudan ilişkilidir. Bu hedef deneyim ve algılama ile ilgilidir. Kavramalar ve bilgiler bilişsel gücün parçalarını meydana getirirler.” (Tamer ve Pulur, 2001)

Beden eğitimi ve spor öğretmeni.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni, “Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı, öğretmenlik mesleğinin kutsallığını bilen, Türk Milli Eğitim sistemine uygun ders işleyen, insan haklarına saygılı, siyaset ve propaganda ile uğraşmayan, bağınaz düşüncesi olmayan, bunlarla beraber hür düşünen ve iletişime geçen, dürüst ve doğru davranan bireydir.” (Tamer ve Pulur, 2001)

“Beden eğitimi ve spor öğretmenin bedensel, zihinsel ve ruhsal özellikleri genç öğrencilere örnek olunması ve öğrencileri yönlendirilmesi açısından olabildiğince önemlidir denilebilir.” (Nebioğlu, 2004)

Spor Kavramı

“Spor sözcüğü Latince de ‘disportare ve desport’ kelimelerinden türetilmiştir ve ‘dağıtmak, birbirinden ayırmak’ anlamlarına gelmektedir. Araştırmacılar kelimenin ilk hecesinin 17. yüzyıldan itibaren değiştirilerek ‘sport’ biçimine dönüştüğünü savunmuşlardır.” (Heper, 2012)

Spor, “Kişinin, organik ve ruhsal sağlığını geliştiren, toplumsal davranışlarını tertip etmek, motorik ve bilişsel seviyeyi belirli bir seviyeye getiren pedagojik, bilimsel, ve toplumsal bir olgudur.” (Ölmez, 2010) Diğer bir ifadeye göre spor, “En temel ifadesiyle hareket demektir. Fakat mevzu bahis olan aktivite ister bireysel olsun isterse de grup halinde olsun belli kurallar dahilinde ve bir düzen içinde yapıldığından sosyolojik bir durumdur. Bunun yanında spor sürekli olarak daha büyük topluluklar tarafından dolaylı ya da doğrudan olarak alaka görmeye başlamış, uluslararası bir saygınlık gösterisi konumundadır.” (Aytan, 2010)

Sporun amacı nedir?

“Sporun yapılma nedeni, spora nasıl bir anlam yüklenildiği sporun tanım ve aşamaları incelendiğinde, günümüze kadar gelen sportif aktivitelerin, sadece beden eğitimi olarak algılanması, bireyin duyuşsal, bilişsel, ve sosyal aşamalarına desteğinin kulak arkası edildiği açıktır.” (Yazıcı, 2014) Oysa spor, “İnsanın sadece bedeninin değil, bireyin tüm özelliklerin eğitmek için gerekli bir amaç ve harekete geçmektir. Diğer bir tanım ile sporun eylem yetkisi, sorumluluk alma, kendine güveni sağlama, performans, yaratıcı olma, macera, oyun, zindelik ve sağlık ile sosyal özellikleri geliştirme hedefiyle gerçekleştiği söylenebilir.” (Grössing, 1991) Bu alanda gerek okulda gerek ise okul dışında gerçekleştirilen sportif faaliyetlerde bazen performans, bazen oyun, bazen macera, bazen sağlık, bazen de diğer hedefler öncelikli olabilir (Fişek,1983; Demirhan, 2003).

“Geleceğin alt ve üst yapısını oluşturmada kalıtım özellikleri ve çevre bireyi etkileyeceğinden, ham maddenin niteliği ve işlem zamanı ürünün kalitesini de oluşturur. Bu bakımdan, spor eğitimi, kişinin eğitiminin tamamını kapsamalıdır. Çünkü birey, kültür oluşturan bir sosyal varlıktır.” (Grössing, 1991)

Spor ve Çevre.

“Spor ve çevre bakımından, temayı olumlu ve olumsuz alanlarıyla meydana çıkarmak en doğrusu olacaktır. Spor; bireylere zindelik, sağlık, toplumsal ortam, uluslararası birlik gibi birçok etkenle olumlu yanlarıyla hizmet etse de özellikle teknoloji zamanının yaşandığı bu günde birçok olumsuzluğu da peşinden sürüklemektedir.” (Güzel, Dilşad ve Atalay, 2009)

1896 yılında olimpiyat oyunlarının tekrardan hareketlenmesi ile doğa ve spor arasında kavga başlamış ve özellikle de 1970’li yıllarda kendini önemli anlamda göstermiştir. Organizatörlerce ilk kez yapılan çevresel başlangıç çalışmalarında 1972 Münih Olimpiyatları’na çağrılan tüm olimpiyat komiteleri kendi ülkelerinde olimpiyat parkı

hazırlamaları “El Değmemiş (Bozulmamış) Çevrede Sağlıklı Müsabaka” başlığı altında hep birlikte birleşmeleri istenmiştir (Güzel, Dilşad ve Atalay, 2009).

Sporun geleceği.

Dünya ve ülke ekonomisi küresel olarak insanlık için bu kadar ehemmiyete sahip olduğunu belirttiğimiz sporun istikbaline yönelik bazı dezavantajlar vardır. Yani faydalı olan, yararlı olan, pasta diliminin büyük olduğu bu değeri bazı muhataraların beklediği aşikârdır. Bu yönler çalışmanın ana konusu olmadığından üstünkörü belirtilip geçilecektir. Burada amaç kazancını spordan sağlayan insanların gözlerini bu tehlikelere çekmek ve bunun sonunda gerekli olan önlemlerin alınmasıdır (Yazıcı, 2014).

Doping.

“Doping tüm tehlikelerin en üst noktasındadır. Yanına bilimselliği ve bilimsel çalışmaları da ele alarak sporun, sporcunun, en tehlikeli düşmanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Artık sıradan kimyevi maddelerin aşılabildiği üstün, etkili kromozom aktarımı esasına dayanan “gen topingi” söz konusu olduğundan sorunun bayağı süreceği görülmektedir.” (Tarakçıoğlu, 2013)

ABD’de uluslararası kalitedeki 100 sporcuya, Bir doping maddesi alacaksınız fakat bu madde yüzünden bir veya iki yıl içinde öleceksiniz. Bu doping maddesini kullanmayı buna rağmen kabul eder misiniz? sorusuna yarışçıların % 90’ ının “Evet” tercihinde bulunması daha korkutucu olaydır. Bu olay bile doping felaketinin spor çevresini ilerleyen senelerde de meşgul edeceği görülmektedir (Yazıcı, 2014).

Şike.

“İnsan doğasında var olan, kontrol edilmemiş daha çok elde etme hırsı, sporcuyu hak etmediği para veya başarı yolunda şike veya dopinge götürmektedir. Şike, sporu spor olgusundan çıkartıp şans oyunlarının etrafında tüketen, mahveden bir hastalıktır.” (Yazıcı, 2014)

Tespit etmenin güçlüğü, bütün dallarda olma ihtimali, toplum ve gruplara yayılma hızının yüksekliği ile tam bir sorun olan şike, sporun en büyük sorunu ve belası olarak önümüze gelmektedir. Pastanın büyüklüğü herkesi etkilemekte insanları daha da hırslandırmaktadır. Bu güçlü rüzgâr şikeyle baş etmeyi neredeyse imkansız bir hale getirmektedir. Bazı uluslararası kuruluşların şike organizasyonları etrafında yer aldıkları biçimindeki dedikodular sorunun güçlüğüne meydana çıkarmaktadır (Yazıcı, 2014).

Şiddet.

Sporu hali hazırda bekleyen diğer bir sorun ise şiddettir. “Yarışmacılara, taraftara ve spor kulüplerine karşı ortaya çıkan şiddet yaşam çevrelerine, cinsiyetlerine göre şekiller alabilen, değişik tavır ve sembollerle kendini gösteren şiddet, toplumları spordan

uzaklaştırmakta ve sporu asıl spor yapan unsurlardan biri olan taraftardan koparmaktadır” (Bulgu, 2015). “Spor sahalarında üç tip şiddet ile karşılaşmaktadır. Bunlar: İdeolojik (politik, siyasi) esastaki şiddet, dini karaktere bürünmüş şiddet, ırkı nitelikli ve esas şiddettir.” (Bulgu, 2012)

Tutum Kavramı

“Tutumu ilk olarak tanımlayan 1862’de Herbert Spencer’dir. Herbert Spencer işe bireyin zihinsel durumunu ifade etmesiyle başlamıştır. Ardından Lange tutumu bu tanıma yakın bir biçimde tanımlamıştır. Bugün ise sosyologlar ve psikologlar tarafından üzerinde durulan önemli bir temadır.” (Güllü ve Güçlü, 2009)

Tutum kavramını, “Bir fikir, nesne ya da insana ilişkin olumlu veya olumsuz yönde oluşan tepki gösterme eğiliminin duygusal düzeyidir şeklinde tanımlamak mümkündür.” (Alparslan, 2008) Diğer bir tanıma göre tutum, “Bireyi belli insanlar, nesnelere, semboller, durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimler olarak tanımlanmaktadır.” (Başer, 2009) “Tutumlar insanların gösterdikleri davranış ve tavırlarını biçimlendiren duyuşsal etmenlerin tamamıdır. Bu açıdan tutumlar kişilerin davranışının şiddetini, yönünü etkilemektedir. Son zamanlarda eğitim çevresinde yapılan araştırmalar; öğrencilerin derse, konuya, materyale ve öğretmene ilişkin meydana getirdikleri tutumların ders başarısını veya başarısızlığını etkilediğini bulmuştur.” (Hünük, 2006) “Farklı ilmi alanlarda tutumla alakalı çalışmalar uzun seneler boyunca yapılmakla beraber, tutum ile alakalı yapılan çalışmalar halen sıcaklığını korumaktadır.” (Güllü ve Güçlü, 2009)

Tutumlar, “İnsanların bir durum olay ya da olgu karşısında ortaya koyması beklenen olası davranış biçimleridir. Bir eşya, bir cisim, bir olay veya kitleler tutumun teması olabileceği gibi herhangi bir diğer soyut kavram, olgular ya da durumlar da tutuma konu oluşturabilir.” (İnceoğlu, 2010)

Tutumun öğeleri.

Tutumların üç temel ögesi bulunmaktadır. Bunlar, “Zihinsel, davranışsal ve duygusal olmak üzere üç asıl ögesi bulunmaktadır.” (Kavas, 2013) “İnsanların bir nesne, durum ya da birey hakkında zihinsel, davranışsal ve duygusal anlamda meydana getirdiği tavır kişilerin tutumunu yansıtmaktadır. Bu açıdan tutumun oluşabilmesi adına mevzu bahis üç öge arasında uyumlu ve örgütsel bir bağlantı ve koordinasyon olmak durumundadır.” (İnceoğlu, 2010)

Zihinsel öge.

“Zihinsel öge çoğunlukla mevcut durumun, kavramın anlaşılmaya çalışıldığı bir süreçtir.” (Karadağ, 2012)

“Tutumun temasını meydana getiren birey, herhangi bir vaziyet, hadise ve objeye ilişkin olarak bilinen her tür ilim, yaşantı, inanç, düşünce ve tavrı içeren bilişsel ya da zihinsel öge tutumun en ehemmiyetli kısmını meydana getirmektedir.” (İnceoğlu, 2010) “Tutumu meydana getiren, zihinsel öge kişinin çoğunlukla etrafındaki uyarıcılara bağlantılı olarak yaşadığı tecrübelerden kaynağını alan bilgi birikiminden oluşur.” (İnceoğlu, 2010).

Tutuma ilişkin bilgiler, doğrular ile ilgi ve alaka seviyesi oranında kalıcı yahut geçici olur. Bilgi değişimleri süreç içerisinde tutumlar ve davranışlarda farklılık oluşmasını sağlayabilir. Örneğin herhangi bir reklam veya tanıtımda çok iyi bir ürün olduğu söylenen bir nesnenin satın alınıp kullanıldığında aslında iyi olmadığı görüldüğünde söz konusu ürün hakkındaki önceden düşündüğümüz bilgi değişebilmektedir. Bu bakımdan mevcut tutumun yoğunluğu ve yönü aynı olmayıp başlangıçtaki tanıtımın etkisi yok olmaktadır (İnceoğlu, 2010).

Duygusal öge.

“Duygusal alan insanların duygusal yönüyle ilgili olarak ilgi, tutum ve kişilik boyutunun ağır bastığı bir alan olup insanların yeni bir öğrenme ünitesine karşı daha önceden beslediği duygu ve düşünceleri içermektedir.” (Hünük, 2006)

Çevremiz ile ilgili herhangi bir bilgi, bir söz veya tecrübelerin oluşturulmasının yanında bu oluşumların olumlu ve olumsuz durumlar karşısında istenen ya da istenmeyen hedeflerle bağlantı kurulması söz konusu olabilir. Duygusal öge diğer öğelerden ayrı olarak herhangi bir varlık kazanması mümkün değildir. Kişinin herhangi bir tutumunun olumlu veya olumsuz hissiyat içerisinde olması eski olan tecrübeleriyle alakalı bir olgudur. Eğer rastgele seçilen bir uyarana karşı insanda olumlu veya olumsuz hissiyatlar meydana geldiyse bu bakımdan kişinin bu uyarılara daha önceden bir bağlantısı olmuş ve o bağlantı nedeniyle de tecrübeler sebebiyle bunları kabullenmiş veya bu durumu tanımamıştır (İnceoğlu, 2010).

“Birey ne zaman mevzu bahis olan uyarıları hatırlar ise olumluluk veya olumsuzluk durumunda bulunacaktır. Bu nedenle kişinin yüz yüze geldiği uyarıların hatırlanması tutum konusuna doğru reaksiyonun da aynı biçimde olumlu veya olumsuz olmasına sebebiyet verecektir.” (İnceoğlu, 2010) “Tutumların duygusal ögesinin, anlaşılan kavram veya olay ile ilgili tavırların ortaya çıkması zamanı olarak tanımlamak da mümkün olduğu söylenebilir.” (Karadağ, 2012)

Davranışsal öge.

“Yapılan değerlendirmelerin zamanla davranışa dönüşmesi davranışsal öge ile ilgilidir.” (Karadağ, 2012)

Davranışsal öge, insanların belli bir uyarıcı grubunda bulunan tutum temasına karşı tavır eğilimini yansıtmaktadır. Söz konusu davranış biçimleri sözlerden veya diğer davranışlardan anlaşılabilir. Bunlar kişinin alışkın olduğu, tutumlarının da etkisindedir. Bundan dolayı davranışsal ögeden bahsederken öncelikle iki tür tavır ve davranış birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bunlar: Duygusal ve kuralsal davranıştır (İnceoğlu, 2010).

Duygusal davranışlar, tutum temasının hoşnutluk ya da hoşnutsuzluk veren bir olayla bağlantı kurulması sonucu ortaya çıkarlar. Kuralsal davranış da ise doğru olan davranışın ne olduğu araştıran ve inançlara yaslanan davranıştır. “Diğer bir ifade ile kuralsal davranışa bağlı olarak geliştirilen tutumların nedenine bakıldığında daha çok ak mantığa özgü yargılar ve ilk düşünceler yer alır. Gerçekçi değerlendirmelerden sonra kuralsal davranış alt yapıli tutumlar oluşabilir.” (İnceoğlu, 2010)

Tutumların oluşması ve gelişmesi.

“Tutumların büyük bir bölümü bireyin anne, baba tutumlarıyla büyümüş olmasına paralel olarak gelişir. Bu kapsamda tutumlar anne ve babaları taklit edilerek benzer tutumlar gösterildiğinde onlar tarafından ödüllendirilerek onlarla uyumlu şekilde davranılarak öğrenilmektedir. Ekonomik, politik veya dini konularda çocuklarla ana babalarının tutumları arasında kararlı benzerlikler olduğu bilinmektedir.” (Karadağ, 2012)

Tutumların oluşmasında zihinsel, duygusal ve davranışsal ögeler arasında meydana gelmesinde etkinlik ve işlevsellik bakımından bir bütünlük bulunmaktadır. Bu bağlamda tutumların ortaya çıkmasında davranışsal, duygusal ve zihinsel ögeleriyle birbirleriyle doğrudan bağlantılı bir ilişki içerisinde olmaları gerekir. Ancak o süreçte tutumların oluşum aşamaları ile sosyalleşme aşaması arasında daha bütünlüklü bir bağlantı olmaktadır. Tutumların oluşma süreçleri ile sosyalleşme sürecinin birbirleriyle örtüşük ve bağlantılı olgular olarak açıklanmasının asıl sebebi de budur. Kısacası hem sosyalleşme sürecinde hem de tutumun meydana gelme sürecinde her ikisinde de kişinin, içinde bulunduğu düzene, uyumlanmasının önemli bir en ilk şartı, kendi içerisinde uyum sağlamasıdır. Bu da ancak bu ögeler arasında uyum sağlanması ile gerçekleşir (İnceoğlu, 2010).

Beden Eğitimi Dersinde Tutum

Beden eğitimi dersleri, tüm eğitimin tamamlayıcısı ve eğitimin ayrılmaz bir parçası olmanın yanında çocuğun eğitimi için çok önemli bir derstir. Beden eğitimi dersi, öğrencilerin birçok alanda gelişmelerine katkı sağlarken kitlelerin sağlıklı bir alt yapıya kavuşmasında destekte bulunup tüm eğitimin meydana gelmesinde öneme sahiptir. “Beden eğitimi dersleri

tüm eğitim sistemi bakımından bu kadar değerli bir konuma sahip olduğundan fiziksel hareketliliğe doğru olumlu tutum oluşturma beden eğitimi ve spor dersi programlarının asıl hedefini göstermektedir.” (Özyalvaç, 2010) Bu açıdan beden eğitiminin tüm eğitim sistemi içerisindeki konum ve yeri sebebiyle birçok araştırmacının beden eğitimi dersini ve bu derse yönelik tutumu inceleme yoluna gitmişlerdir (Kangalgil, Hünük ve Demirhan 2006; Çelik ve Pulur, 2011; Trudeau ve Shephard, 2005).

“Beden eğitimi dersine karşı tutumu olumsuz olan öğrenci kardeşlerimizin dersin kalitesini düşürdüğü söylenebilir; derse katılmak istemez, dersi önemsemez veya dersin işleniş şeklinde çeşitli problemler ortaya çıkarabilir.” (Güllü ve Güçlü, 2009)

“Yapılan çeşitli alıştırmalarda beden eğitimi dersine karşı öğrenci tutumlarının, derse yönelik motivasyonlarına göre biçimlendiği görülmüştür.” (Sproule, John wang, Morgan, Mcneill ve Mcmorris, 2007) “Özellikle de öğrencilerin buldukları sosyal ortam şartlarının beden eğitimi dersine karşı tutumları direkt etkilediği görülmüştür.” (Hassandra, Goudas ve Chroni, 2003)

İlgili Araştırmalar

Şişko ve Demirhan (2002) tarafından “İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları” isimli araştırma yapılmıştır. 2001 - 2002 Eğitim - Öğretim yılında 11 ilköğretim okulunda öğrenim gören 523 kadın ve 607 erkek 10 lisede öğrenim gören 453 kadın ve 489 erkek olmak üzere toplamda 2072 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin, cinsiyet açısından beden eğitimi dersine karşı tutum puanları bakımından erkek öğrenciler lehine anlamlı fark çıkmıştır.

Chung ve Philips (2002) tarafından 2001 - 2002 Eğitim - Öğretim yılında 451 öğrenci ile yapılan çalışmada Amerika ve Tayvan’da yaşayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının bazı değişkenlere göre araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada her iki ülkedeki öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum puanlarının birbirinden farklı olduğu, bunun yanında cinsiyet unsurunun beden eğitimi dersini etkilediği bulunmuştur.

Hünük (2006) tarafından yapılan çalışmada, 2005 - 2006 Eğitim - Öğretim yılında ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarının sınıf seviyesi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları bakımından karşılaştırılarak değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmaya 6. sınıfta eğitim gören 180 kadın ve 199 erkek öğrenci, 7. sınıfta 246 kız ve 155 erkek öğrenci, 8. sınıfta ise

212 kız ve 268 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 1280 gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırma neticesinde sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının azaldığı, erkek öğrencilerin tutum puanının yüksek olduğu, spora aktif katılanlar öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre de tutum puanının yüksek olduğu görülmüştür.

Alparslan (2008) tarafından 2007 - 2008 Eğitim - Öğretim yılında yapılan bu araştırmada “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sergilediği Öğretim Davranışlarına İlişkin Algıları ve Öğrencilerin Bu Dersle Karşı Geliştirdikleri Tutumları” incelenmiştir. Bu araştırma 697 gönüllü öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında azalma olduğu, lisanslı spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum puanlarının lisanslı olmayan öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet bakımından ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Ekici, Bayrakdar ve Hacıcaferoğlu (2011) tarafından 2010 - 2011 Eğitim - Öğretim yılında hazırlanan araştırmada Muğla ili merkezde eğitim ve öğretim alan lisede okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarının değerlendirilmesi hedefiyle yapılmıştır. Bu araştırmaya 192’si kadın öğrenci ve 195’i erkek öğrenci olmak üzere toplamda 387 öğrenci katılmıştır. Araştırma neticesinde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarının cinsiyet, sınıf ve öğrenim aldıkları bölüm programına göre anlamlı farklılıklar ortaya çıkardığı görülmüştür.

İmamoğlu (2011) tarafından 2010 - 2011 Eğitim - Öğretim yılında yapılan araştırmada, aktif spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu araştırma toplamda 7 lisede eğitim gören 558 gönüllü öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın sonunda arkadaş desteği ve aile desteği ile aktif spor yapan ve aktif spor yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

Zeng, Hipscher ve Leung (2011) tarafından 2010 - 2011 Eğitim - Öğretim yılında yapılan araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tercihleri ve sportif tercihleri bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu araştırmaya 5 ayrı şehirdeki devlet okulundan 603 erkek öğrenci ve 714’ü kadın öğrenci olmak üzere toplamda 1317 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, bunun yanında öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyet, ırk ve ekonomik yapıya göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik ve Pulur (2011) tarafından 2010 - 2011 Eğitim - Öğretim yılında yapılan araştırmada, “Denizli İlindeki Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” amaçlanmıştır. Bu araştırmaya meslek lisesinde 34 kadın ve 134 erkek olmak üzere toplamda 168 öğrenci ve anadolu lisesinde 86’sı kadın ve 64’ü erkek olmak üzere toplamda 318 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonunda erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında ailesinde spor yapan bireylerin olduğu öğrencilerin tutum puanlarının ailesinde spor yapan birey olmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Karadağ (2012) tarafından 2011 - 2012 Eğitim - Öğretim yılında yapılan araştırmada, “İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” hedeflenmiştir. Bu araştırmaya 127’si erkek ve 104’ü kadın ilköğretim 8. sınıf öğrencisi ile 115’i erkek lise 11. sınıf öğrencisi ve 155’i kadın öğrenci olmak üzere toplamda 501 gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum puanlarının cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, okul takımlarında görev alma durumlarına ve spor kulüplerinde spor yapma durumlarına göre anlamlı farklılık görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ışığında erkek öğrencilerin kız öğrencilerden tutum puanının daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul takımına katılan öğrencilerin katılmayanlara göre tutumunun yüksek olduğu, ayrıca spor kulüplerinde spor yapanların, spor yapmayanlara göre tutum puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kır (2012) tarafından 2012 - 2013 Eğitim - Öğretim yılında “İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum ve Davranışları Kırıkkale Örneği” adlı çalışmada örneklem olarak 7 ilköğretim okulundan, 389’u kız ve 384’ü erkek gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının, yüksek olduğu bulunmuştur. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin cinsiyetlerine, sınıflarına, oturdukları evlerin kendilerine ait olup olmadığı durumuna, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları bakımından aralarında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Aras (2013) tarafından 2013 - 2014 Eğitim - Öğretim yılında yapılan araştırmada “İlköğretim Kurumları İkinci Kademe Öğrenim Gören Öğrenci ve Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi” hedeflenmiştir. Bu araştırmaya 31 beden eğitimi öğretmeni ve 1007 gönüllü öğrenci katılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ile Kars ilindeki ilköğretim okullarında yapılan araştırmada, okullarda spor salonlarının olmadığı, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı

tutum puanlarının yüksek çıktığı öğrencilerin, beden eğitimi ve spor derslerine katılımın yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Keskin (2015) tarafından 2014 - 2015 Eğitim - Öğretim yılında yapılan “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi Sakarya İli Örneği” çalışmasına 640 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları değerlendirildiği zaman, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarının yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanlarının ailelerinin gelir durumlarına, cinsiyetlerine, yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bir spor kulübünde lisanslı olarak spor yapması, ailesinde spor yapan kişilerin bulunması, ders başarı seviyeleri, yeterli araç - gereç bulunma durumu, arkadaşlar arası iletişim ve öğretmen tutumlarının öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını anlamlı düzeyde etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Güllü, Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan (2016) tarafından yapılan “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi Şanlıurfa İli Örneği” çalışmasını 2013 - 2014 Eğitim - Öğretim yılında Şanlıurfa il merkezi 7. sınıflarında eğitim ve öğretim gören ve araştırmaya katılan 581 istekli öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada ortaokul öğrencilerin, yaşlarına, cinsiyetlerine, kardeş sayılarına ve beden kitle indeksi değerlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık çıkmamıştır. Fakat öğrencilerin spor yapma durumlarına, ailelerin gelir durumlarına, spor branşlarına ilgi duyma durumlarına ve ebeveynlerinin spor yapma durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Uluişik (2016) tarafından 2015 - 2016 Eğitim - Öğretim yılında yapılan “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Sınıf ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi” çalışmasına 150 öğrenci gönüllü katılmıştır. Araştırmanın sonunda, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarının öğrenim aldıkları sınıf seviyesine istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sivrikaya ve Kılçık (2017) tarafından yapılan “İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi Düzce İli Örneği” çalışmasına 2015 - 2016 Eğitim - Öğretim yılında 5,6,7,8. sınıfta eğitim gören 394 istekli öğrenci oluşturmuştur. Bu araştırma sonuçlarına göre 7. Sınıfta okuyan öğrencilerin 6. sınıfta

okuyan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor tutumu yüksek bulunmuştur. Maddi durumu iyi olan ailelerde beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutum yükselmiştir. Ailelerin çocuklarına spor yapması için izin vermesi öğrencileri olumlu yönde desteklemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, “Bilimsel araştırmalarda ve eğitim alanındaki araştırmada sıklıkla kullanılan ‘alan araştırması’ yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada model olarak ise ‘tarama’ ve ‘betimleme’ modeli seçilmiş ve veri toplama işlemlerinde 5’li ‘likert tipi ölçek’ kullanılmıştır. Likert tipi ölçekler ile yapılan tarama modeli araştırmalarında eğitim alanında sıklıkla kullanılmaktadır.” (Karadağ, 2010)

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın çerçevesini Erzurum ilinin Yakutiye ilçesindeki ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninin tamamına ulaşmak ekonomik ve diğer nedenlerden dolayı mümkün olmadığı için Yakutiye ilçesinde bulunan araştırma evrenini temsil eden öğrenciler arasından tesadüfü yöntem ile seçilen 9 ortaokulda gönüllü öğrencilerden oluşmuştur. Bu kapsamda 1000 öğrenciye ulaşılmış bu öğrencilerden elde edilen verilerde eksik olan veriler çıkartılmış sonuçta 868 öğrencinin tam ve eksiksiz olarak bu çalışmanın verileri işleme alınmıştır. Araştırmanın örneklem seçiminde basit yansız örnekleme modeli kullanılmıştır.

Bu modele göre evrendeki her bireyin örnekleme dahil olma olasılığı bulunmaktadır. % 95 güven aralığında yapılan araştırmalarda çalışmada evreninin bir milyon ve altı olması durumunda çalışmalarda örneklem benzer ise 246 örneklem benzer değilse 384 kişiden oluşmaktadır (Can, 2014). Bu çalışma genelinde grup heterojen olduğu için 868 kişi ile örneklem grubunun evreni temsil edecek düzeyde olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Veri toplama aracının ilk kısmında araştırmacı ve danışmanı tarafından hazırlanan 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Bu sorular ile öğrencilerin sahip oldukları bazı özellikler öğrenilmeye çalışılmıştır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde ise, “Öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutum puanlarını belirlemeyi amaçlayan ölçek yer almaktadır.” Bu çalışmada

öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını tespit etmek hedefiyle Güçlü ve Güllü tarafından 2009 senesinde oluşturulan “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği”nden kullanılmıştır.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği, 11 olumsuz ve 24 olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçek tek boyutlu olup tek faktörün açıkladığı varyans değeri %36,19 ve birinci öz değeri ise 12,67 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik analizleri yapıldıktan sonra Cronbach Alfa değerinin 0,94 güvenilirlik kat sayısının ise 0,80 olduğu tespit edilmiştir (Güllü ve Güçlü, 2009). Bizim yapmış olduğumuz analiz sonucunda Cronbach Alfa değeri 0,90 bulunmuştur.

Anket 5’li likert biçiminde olmakla birlikte, derecelendirme biçimi: “ ‘Tamamen Katılıyorum’ (5), ‘Katılıyorum’ (4), ‘Karasızım’ (3), ‘Katılmıyorum’ (2), ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ (1)” şeklinde yapılmaktadır. Ölçeğin 11 maddesi olumsuz (3,17,19,20,24,25,26,29,30,34,35) ve diğer 24 maddesi olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşan bu ölçekte alınacak en düşük puan 35, en yüksek puan ise 175’tir.” (Güllü ve Güçlü, 2009)

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma ile ortaya çıkan değerlerin analizinde “Ibm Spss Statistics 22.0” programından yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin, yüzdelerinin tespit edilmesinde frekans analizinden yararlanılmıştır. Kullanılan tutum ölçeğinin normal dağılım gösterip göstermediğine Spss Explore kısmından test edilmiş olup Kolmogorov Smirnov, Shapiro-Wilk’e bakıldığında p değeri $p < 0,05$ olduğu görülmüştür. Bu sebepten veriler normal dağılmadığı için non parametrik testler kullanılmıştır.

Cinsiyet, spor yapma durumu, müsabakalara katılma durumu, babanın düzenli spor yapma durumu, annenin düzenli spor yapma durumu, beden eğitim dersinde öğrencinin kendini yeterli veya yetersiz görme durumu, öğrencinin okulunda yeterince spor malzemesi olup olmama durumu ve soğuk hava koşulları spor yapmaya engel olup olmama durumuna göre, beden eğitimi dersine yönelik tutum puanını karşılaştırmak ve incelemek amacıyla Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Aile yapısı ve aile geliri, durumlarında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Tüm veriler $p < 0,05$ veya $p > 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Tablo 1. *Normallik Dağılımı*

	Tests of Normality					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	,071	868	,000	,965	868	,000

Tablo incelendiğinde Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk, Sig. değerlerine bakıldığında zaman bu değerlerin ($p < 0,05$) olduğu görülmektedir. Bu sebeple dağılım normal dağılmadığı için non parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 2. *Öğrencilerin, Cinsiyet, Aile Yapısı, Düzenli Spor Yapma Durumu ve Sportif Müsabakalara Katılıp Katılmama Durumuna Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları*

Cinsiyet	f	%
Kadın	456	52,5
Erkek	412	47,5
Toplam	868	100,0
Aile Yapısı		
Çekirdek	569	65,6
Geniş	267	30,8
Parçalanmış (Anne, baba ayrı)	32	3,7
Toplam	868	100,0
Düzenli Spor Yapma Durumu		
Evet, Yapıyorum	262	30,2
Hayır, Yapmıyorum	606	69,8
Toplam	868	100,0
Sportif Müsabakalara Katılma Durumu		
Evet, Katılıyorum	232	26,7
Hayır, Katılmıyorum	636	73,3
Toplam	868	100,0

Araştırmaya katılan öğrenci grubunun, “% 52,5”i erkek, “% 47,5”i ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin aile yapısını % 65,6 ile çekirdek, % 30,8 ile geniş, % 3,7 ile de parçalanmış (anne baba ayrı) bir aile oluşturmaktadır. Öğrencilerin düzenli spor

yapma durumları bakımından, düzenli spor yapan öğrenciler, % 30,2'lik kısmı oluştururken düzenli spor yapmayanların oranını ise % 69,8'lik bir oran oluşturmaktadır. Sportif müsabakalara katılma durumunda ise öğrencilerin, % 26,7' si sportif müsabakalara katılırken, % 73,3' ü sportif müsabakalara katılmamaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin, Anne ve Babalarının Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Annenin Düzenli Spor Yapma Durumu	f	%
Evet, Yapıyor	124	14,3
Hayır, Yapmıyor	744	85,7
Toplam	868	100,0
Babanın Düzenli Spor Yapma Durumu		
Evet, Yapıyor	114	13,1
Hayır, Yapmıyor	754	86,9
Toplam	868	100,0

Anne düzenli spor yapma durumu bakımından, annesi düzenli spor yapan öğrencilerin, oranı %14,3 iken annesi düzenli spor yapmayanların oranı ise %85,7' dir. Baba düzenli spor yapma durumu bakımından, babası düzenli spor yapan öğrencilerin, oranını %13,1'lik kısmı oluştururken babası düzenli spor yapmayanların oranını ise %86,9'u oluşturmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin, Aile Gelir Durumu, Öğrencinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Kendini Nasıl Gördüğü İle İlgili Duruma Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Aile Gelir Durumu	f	%
Çok Kötü	19	2,2
Kötü	85	9,8
Normal	311	35,8
İyi	348	40,1
Çok İyi	105	12,1
Toplam	868	100,0
Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Kendinizi Nasıl Değerlendirirsiniz?		
Yeterli	659	75,9
Yetersiz	209	24,1
Toplam	868	100,0

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, aile gelir durumu bakımından, geliri çok kötü olanların oranını %2,2'sini, kötü olanların oranını %9,8'ini, normal olanların oranını %35,8'ini iyi olanların oranını % 40,1'ini çok iyi olanların oranını ise %12,1'i oluşturmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin kendilerini bu derste nasıl gördükleri bakımından değerlendirmeleri sonucunda kendini bu ders için yeterli olarak

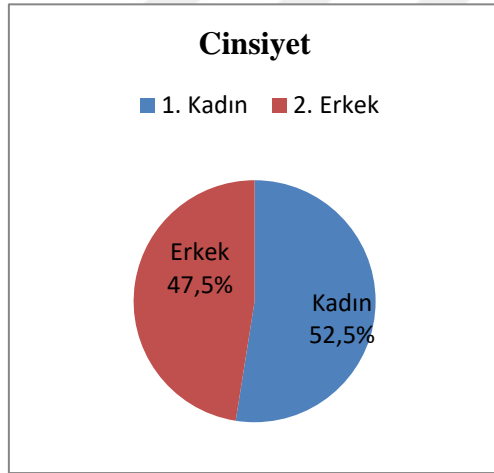
görenlerin oranını %75,9'u oluştururken, kendilerini beden eğitimi ve spor dersinde yetersiz görenlerin ise oranını %24,1'lik kısmın oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin, Okullarında Yeterli Spor Tesisi- Malzeme Durumu ve Soğuk Hava Koşullarının Spor Yapmaya Engel Olup Olmama Durumlarına Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

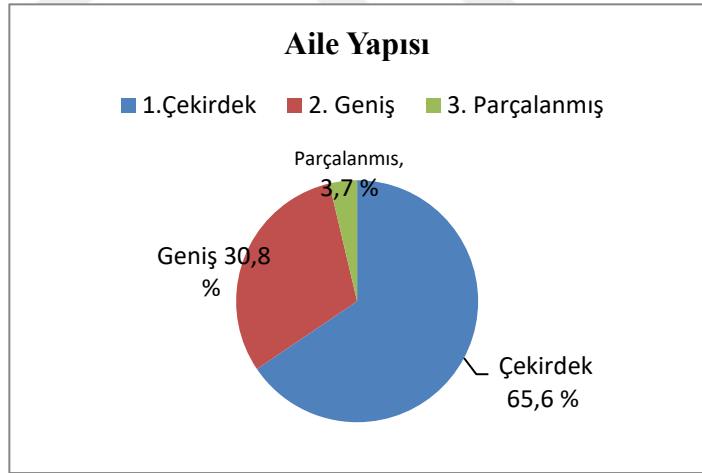
Yeterli Spor Tesisi Malzeme Durumu	f	%
Evet, Var	391	45,0
Hayır, Yok	477	55,0
Toplam	868	100,0
Soğuk Hava Koşulları		
Evet, Engel Oluyor	529	60,9
Hayır, Engel Olmuyor	339	39,1
Toplam	868	100,0

Yukarıdaki tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, %45,0'i okullarında yeterince spor tesisi ve malzeme olduğunu, %55,0' i ise olmadığını belirtmektedir. “Soğuk hava koşulları spor yapmanıza engel oluyor mu?” sorusu bakımından öğrencilerin % 60,9'u evet engel oluyor derken, %39,1'i ise hayır engel olmuyor demektir.

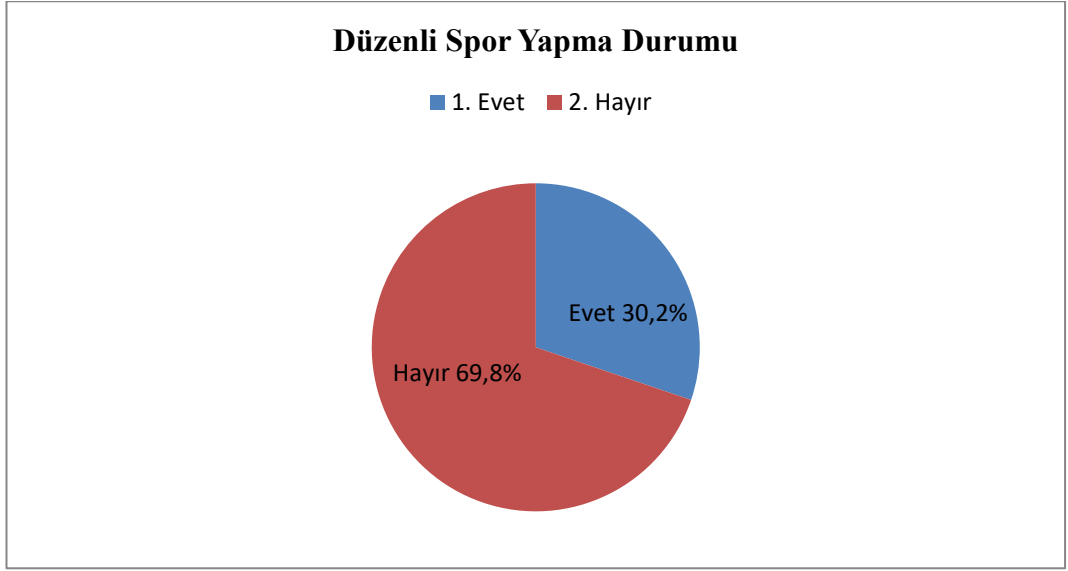
Betimsel İstatistiklerin Pasta Grafik Görünümleri

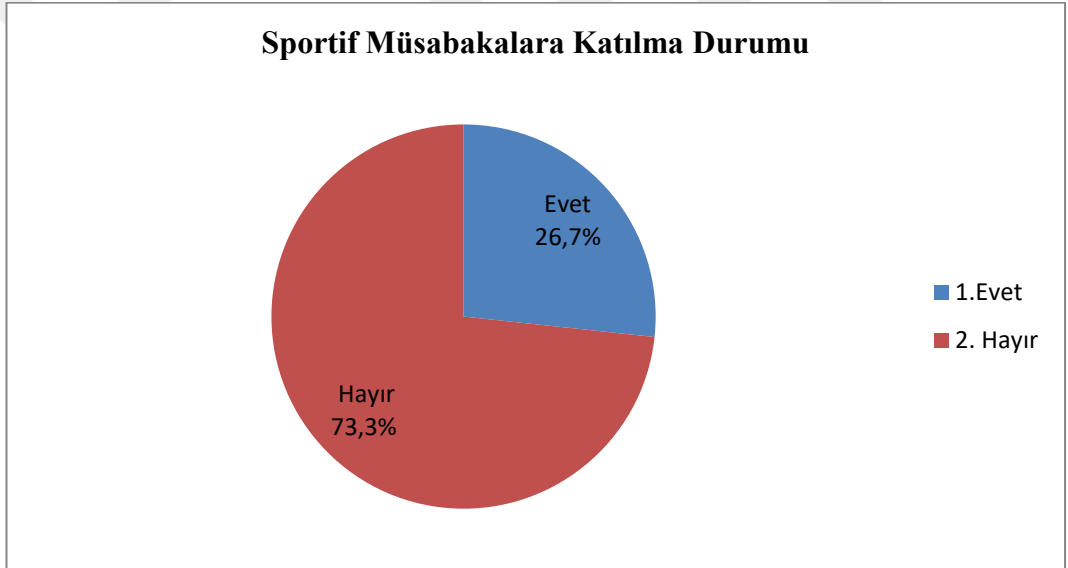
Şekil 1. Cinsiyet.

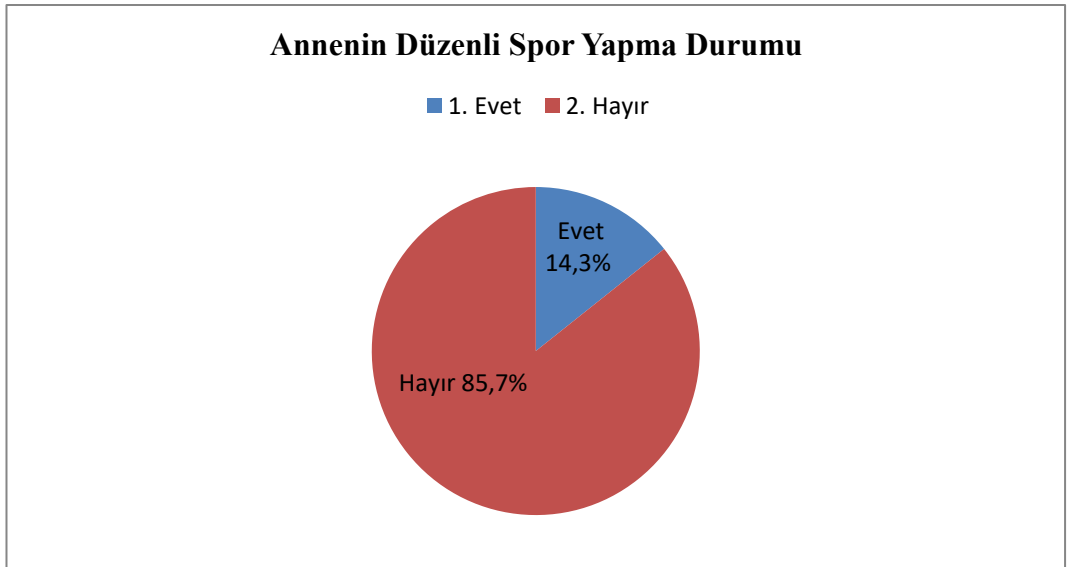
Şekil 2. Aile Yapısı.

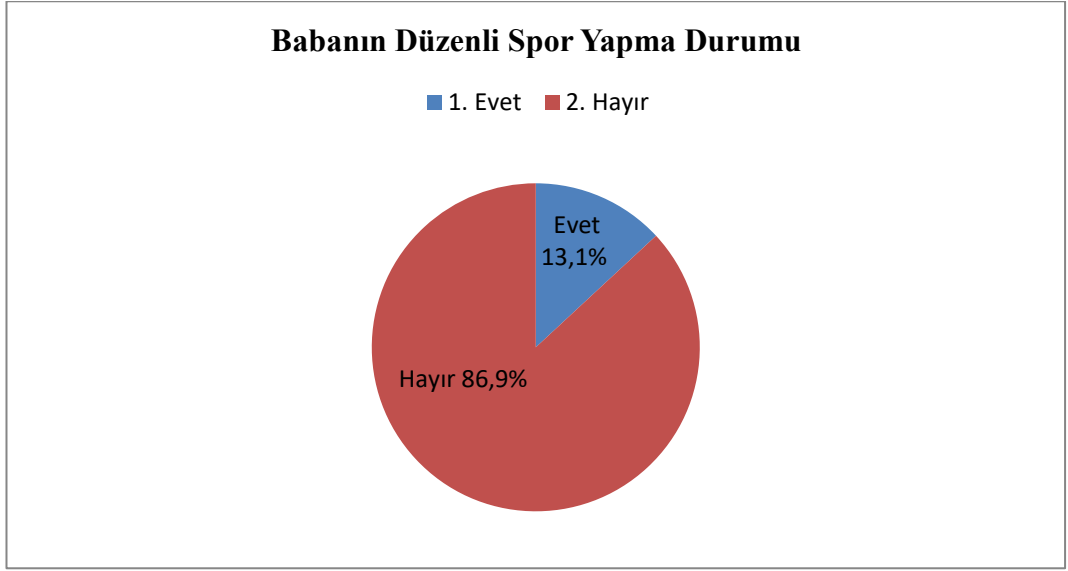
Şekil 3. Düzenli Spor Yapma Durumu.

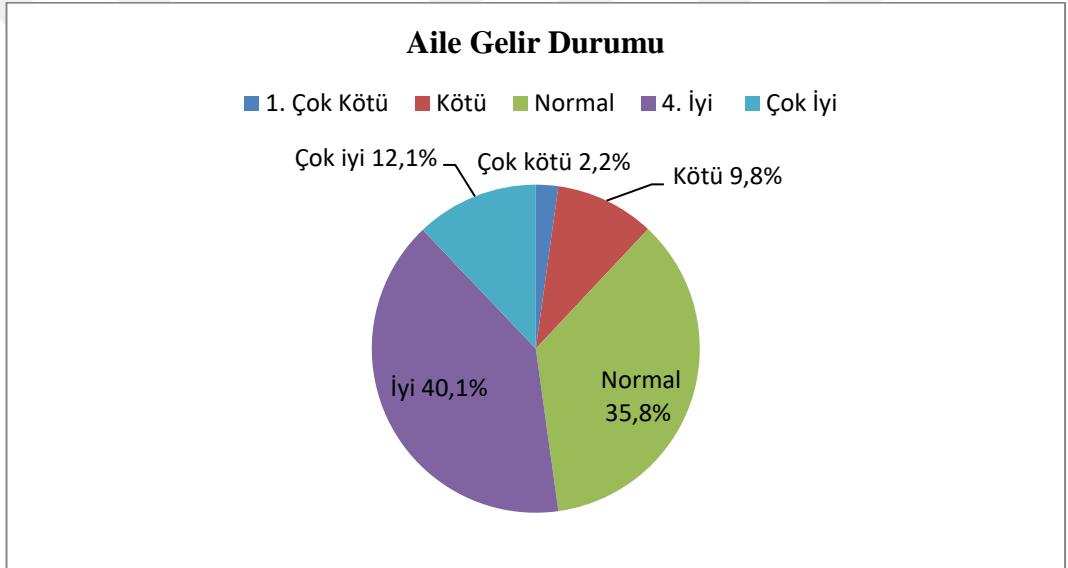
Şekil 4. Sportif Müsabakalara Katılma Durumu

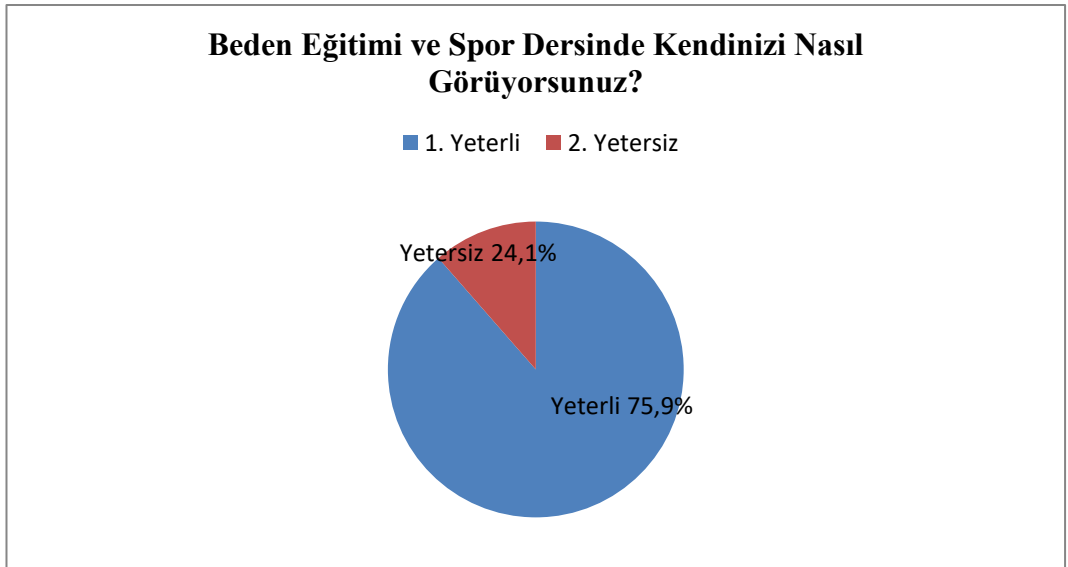
Şekil 5. Annenin Düzenli Spor Yapma Durumu.

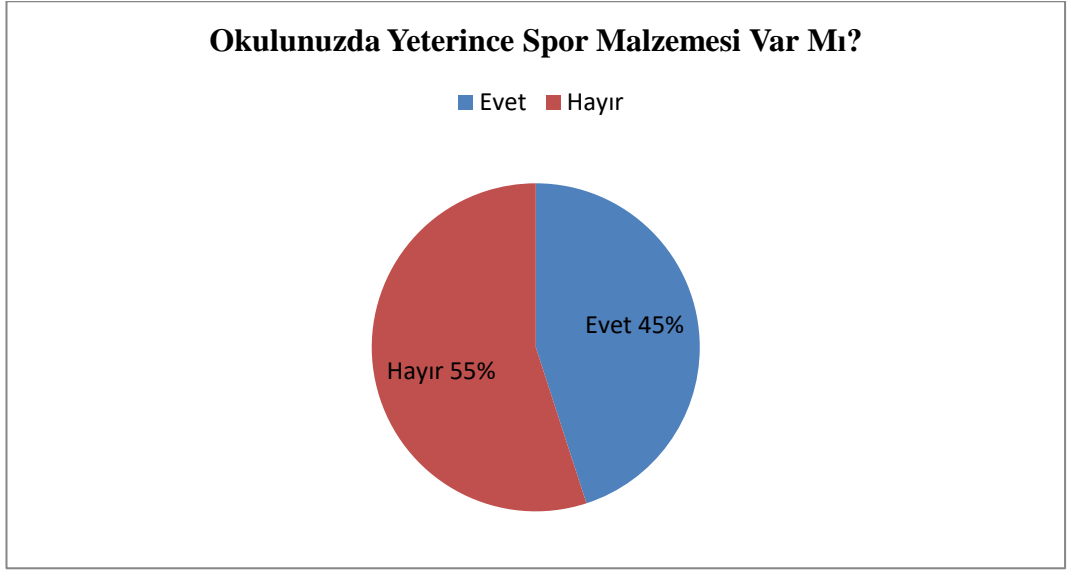
Şekil 6. Babanın Düzenli Spor Yapma Durumu.

Şekil 7. Aile Gelir Durumu.

Şekil 8. Beden Eğitimi Dersinde Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz?

Şekil 9. Yeterli Spor Tesisi Malzeme Durumu.

Şekil 10. Soğuk Hava Koşulları Spor Yapmanıza Engel Oluyor Mu?

Tablo 6. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Ortalama Puanları

N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
868	35	175	114,54	20,58

“Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının $114,54 \pm 20,58$ puan olduğu belirlenmiştir. Ölçekten alınacak en düşük puanının 35 en yüksek puanın 175 olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının orta düzeyden yüksek olduğu tespit edilmiştir.”

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin, farklı değişkenler açısından beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular aşağıdaki tablolarda sıralanarak gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Kadın	456	462,54	210920,0	- 3,468	,001
Erkek	412	403,46	166226,0		

Tablo incelendiğinde kadın ve de erkek öğrencilerin cinsiyet yönünden, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları bakımından istatistiksel olarak aralarında anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları erkek öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 8. Öğrencilerin Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Spor Yapma Durumu	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Evet	262	493,40	129269,5	- 4,551	,000
Hayır	606	409,04	247876,5		

Tablo incelendiğinde öğrencilerin düzenli spor yapıp düzenli spor yapmama durumlarına göre öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel manada anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları daha yüksektir.

Tablo 9. Öğrencilerin Herhangi Bir Takımda Sportif Müsabakalara Katılıp Katılmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Müسابakalara Katılma Durumu	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Evet	232	492,39	114233,5	- 4,109	,000
Hayır	636	413,38	262912,5		

Tablo incelendiğinde herhangi bir takımda sportif müsabakalara katılma durumuna göre öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Herhangi bir takımda sportif müsabakalara katılma durumu bakımından, sportif müsabakalara katılan öğrencilerin, sportif müsabakalara katılmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları daha yüksektir.

Tablo 10. Öğrencilerin Aile Yapısı Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Aile Yapısı	N	\bar{X}	Ss	X sıra	X ²	P
Çekirdek	569	114,20	20,00	428,38,		
Geniş	267	114,17	21,97	431,52	9,472	,009
Parçalanmış	32	123,65	16,98	568,14		

Tablo incelendiğinde aile yapısı bakımından öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel manada anlamlı fark vardır ($p<0,05$).

Aile yapısı durumu bakımından parçalanmış bir aileye sahip olan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarının, hem geniş hem de çekirdek bir aileye sahip olan öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca geniş bir aileye sahip olan öğrencilerle çekirdek bir aileye sahip olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları bakımından benzer oldukları gözlenmektedir.

Tablo 11. Anlamlı Farklılıkların Hangi Aile Yapıları Arasında Olduğunu Gösteren Post Hoc's Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Sınıf	Karşılaştırma	p
Çekirdek	Geniş	1,000
	Parçalanmış	013*
Geniş	Çekirdek	1,000
	Parçalanmış	018*
Parçalanmış	Çekirdek	013*
	Geniş	018*

Yapılan karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında çekirdek ve parçalanmış aile yapısına sahip olan öğrenciler arasında istatistiksel manada anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Geniş aile yapısına sahip öğrencilerin, parçalanmış aile yapısı arasında istatistiksel olarak bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ayrıca parçalanmış aile yapısına sahip olan öğrencilerin hem çekirdek hem de geniş aile yapısına sahip öğrenciler arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$).

Tablo 12. Öğrencilerin Aile Geliri Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Aile Geliri	N	\bar{X}	Ss	X sıra	X ²	P
Çok kötü	19	100,10	25,46	285,97		
Kötü	85	112,56	20,27	401,09		
Normal	311	110,54	19,84	381,09	40,405	,000
İyi	348	118,77	18,02	489,01		
Çok iyi	105	116,55	26,03	465,95		

Tablo incelendiğinde aile gelir durumuna göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0,50$).

Aile geliri iyi olan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları, aile geliri diğer gelir grubundan olan öğrencilerden yüksektir.

Tablo 13. Anlamlı Farklılığın Hangi Aile Gelir Grupları Arasında Olduğunu Gösteren Post Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Aile Geliri	Karşılaştırma	p
Çok Kötü	Kötü	448
	Normal	631
	İyi	051
	Çok iyi	149
Kötü	Çok Kötü	448
	Normal	995
	İyi	104
	Çok iyi	933
Normal	Çok Kötü	631
	Kötü	995
	İyi	000*
	Çok iyi	280
İyi	Çok Kötü	051
	Kötü	104
	Normal	000*
	İyi	995
Çok iyi	Çok Kötü	149
	Kötü	933
	Normal	280
	İyi	995

Yapılan karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında aile geliri “iyi” olan öğrenciler ile aile geliri “normal” olan öğrenciler arasında beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından istatistiksel manada anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Ailesinin aylık gelir düzeyi “iyi” olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları aile gelir düzeyi “normal” olan öğrencilere göre yüksektir.

Tablo 14. *Babanın Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması*

Baba Düzenli Spor	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Evet	114	526,98	60075,50	- 4,226	,000
Hayır	754	420,52	317070,50		

Tablo incelendiğinde babası düzenli spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları bakımından aralarında istatistiksel manada anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Babası düzenli spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları babası düzenli spor yapmayan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 15. *Annenin Düzenli Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması*

Anne Düzenli Spor	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Evet	124	508,74	63083,50	- 3,562	,000
Hayır	744	422,13	314065,50		

Tablo incelendiğinde annesi düzenli spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel manada anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Annesi düzenli spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları, annesi düzenli spor yapmayan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 16. *Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz Sorusuna Verilen Yanıta Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması*

Beden Eğitimi Dersi	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Yeterli	659	438,09	288700,50	- ,749	,454
Yetersiz	209	423,18	884445,50		

Tablo incelendiğinde “Beden eğitimi ve spor dersinde kendinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıta göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 17. Öğrencilerin Okulunda Yeterince Spor Malzemesi Olup Olmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Malzeme Durumu	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Var	391	456,89	178642,50	- 2,382	,017
Yok	477	416,15	198503,50		

Tablo incelendiğinde öğrencilerin eğitim gördüğü okulunda yeterince spor malzemesi olup olmaması bakımından, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında istatistiksel manada anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Okulunda yeterince spor malzemesi olduğunu düşünen öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları, okulunda yeterince spor malzemesi olmadığını düşünen öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 18. Soğuk Hava Koşullarının Spor Yapmaya Engel Olup Olmama Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Soğuk Hava Koşulları Engel Durumu	N	X sıra	Σ sıra	Z	P
Evet	529	409,65	216703,50	- 3,649	,000
Hayır	339	473,28	160442,50		

Tablo incelendiğinde, “Soğuk hava koşulları spor yapmanıza engel oluyor mu?” sorusuna verilen cevaplar sonucunda, beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Soğuk hava koşulları spor yapmaya engel olmadığını belirten öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları soğuk hava koşullarının engel olduğunu belirten öğrencilerden daha yüksektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Bu çalışmaya, Erzurum ili Yakutiye ilçesindeki rastgele yöntem ile seçilen 9 ortaokuldan toplamda 868 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin 456'sını kadın, 412'si ise erkek öğrenciler oluşturmuştur.

Bu araştırmada, bu çalışmada bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik genel tutum puanlarının yüksek olduğu söylenebilir.

Cinsiyet unsuru, beden eğitimi dersine yönelik tutumlarda önemli bir rol oynadığı düşünüldüğü için birçok çalışmada kadınların ve erkeklerin tutumları karşılaştırılmıştır (Alparslan, 2008).

Cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları karşılaştırıldığında kadın ve erkeklerin tutum puanları bakımından istatistiksel manada aralarında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu çalışmada kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Literatürde cinsiyete göre anlamlı farklılık gösteren birçok çalışma mevcuttur (Balyan ve diğerleri, 2012; Karadağ, 2012; Zeng ve diğerleri, 2011; Çelik ve Pulur, 2011). Cinsiyet durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı çalışmalar da mevcuttur (Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıcıgil, 2006; Başer, 2009; Gürbüz ve Özkan, 2012).

Bu çalışmada kadın öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanının, erkeklere göre yüksek çıkmasının sebebi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul spor faaliyetleri kapsamında kız öğrencileri de dahil etmesi kız öğrencilerinin birçok okul spor faaliyetlerine katılması ve bu sebeple de beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumun da olumlu yönde olmasına sebep olmuş olabilir. Ayrıca Erzurum' un merkez ilçesi olan Yakutiye çevresinde birçok spor kulübü bulunmaktadır. Kız öğrencilerin son zamanlarda bu kulüplere üye olduğu düşünüldüğünden, bu sebeple tutum puanları yüksek çıkmış olabilir. Erkek öğrencilerin tutum puanları kız öğrencilerden düşük çıkması beden eğitimi ve spor öğretmenine karşı geliştirmiş olduğu olumsuz tutumun derse de yansması sonucu olduğu düşünülmektedir.

Aile yapısı bakımından bu çalışmaya katılan 868 öğrencinin, %65,6'sı çekirdek, %38,8'i geniş %3,7'sinin ise parçalanmış (anne baba ayrı) aile yapısına sahip olduğu görülmüştür. Aile yapısı ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları yönünden incelendiğinde aralarında istatistiksel manada anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Anlamlı farklılıkların hangi aile yapıları arasında olduğuna bakmak için Post Hoc, Tamhane's T2 testi ile bakılmıştır. Bunun sonucunda çekirdek ve geniş aile arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Çekirdek ve parçalanmış aile arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Ayrıca geniş ve parçalanmış aile yapısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Parçalanmış aile yapısına sahip öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanının diğer aile yapısına sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerin sporla ilgilenerek yeni arkadaş edinmeleri ve bu sayede kendilerini spor yaparak daha iyi hissetmeleri olabilir. Bu şekilde spora yönelmeleri de beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanının yüksek olmasını sağlamış olabilir.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin düzenli spor yapma durumu bakımından %30,2'sinin düzenli spor yaptığı %69,8'inin ise düzenli spor yapmadığı görülmüştür. Düzenli spor yapan veya düzenli spor yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Düzenli spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları düzenli spor yapmayan öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Zengin, 2013; Chung ve Philips, 2002).

Sportif müsabakalara katılan öğrencilerin oranını %26,7'si oluştururken sportif müsabakalara katılmayanların oranını ise %69,8'lik kısmı oluşturmaktadır. İstatistiksel olarak beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından aralarında anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından, sportif müsabakalara katılan öğrencilerin, sportif müsabakaya katılmayan öğrencilere göre tutum puanları yüksek olduğu belirlenmiştir. Çelik ve Pular (2011) tarafından yapılan araştırmada okul dışı sportif etkinliklere katılan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının, katılmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Karadağ (2012) tarafından çalışmada da lise ve ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmış araştırmanın sonunda okul takımlarında düzenli aktivite yapan bireylerin, beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının, spor yapmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca Alparslan (2008) tarafından ortaya konan bir çalışmada öğrencilerin,

beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının herhangi bir spor kulübünde lisanslı olarak spor yapıp yapmama durumunda göre değiştiği ortaya çıkmıştır. Lisanslı spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları lisanslı yapmayanlara göre yüksek çıkmıştır.

“Anneniz düzenli spor yapıyor mu?” sorusu bakımından bu araştırmayı incelediğimizde, annesi düzenli spor yapanların oranı %14,3’iken annesi düzenli spor yapmayanların oranı ise %85,7’dir. Annesi düzenli spor yapan öğrenciler ile annesi düzenli spor yapmayan öğrenciler arasında beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından istatistiksel manada anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Annesi düzenli bir şekilde spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları, annesi düzenli spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Yapılan araştırmalarda çocukların yaşamlarında, annelerinin önemli bir yeri olduğu, spor yapma konusunda bilinçli olan annelerin, çocuklarını spora yönlendirme konularında da önemli rollere sahip oldukları belirtilmiştir (Hergüner, 1991). Bazı çalışmalarda ise ailenin spora olan tutumu ile öğrencilerin sportif etkinliklere katılım arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Cantekin, 2014).

“Babanız düzenli spor yapıyor mu?” sorusu bakımından bu araştırmayı incelediğimizde babası düzenli spor yapanların oranı “%13,1” iken babası düzenli spor yapmayanların oranı ise “%86,9” dur. Babası düzenli spor ile uğraşan ve uğraşmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları açısından aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,05$). Babası spor yapan öğrencilerin, babası spor yapmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı daha yüksek bulunmuştur. Geçmişte yapılan bir araştırmada ailenin spora yönelik tutumunun öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarını etkilediği belirtilmiştir (Clement, Brooks ve Wilmoth, 2009).

“Aile gelir durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna verilen yanıtlara göre aile gelir durumunun çok kötü olduğunu belirtenlerin oranı % 2,2 kötü olduğunu belirtenlerin oranı %9,8, normal olduğunu belirtenlerin oranı % 35,8 iyi olduğunu belirtenlerin oranı %40,1, çok iyi olduğunu belirtenlerin oranı ise %12,1 olduğu görülmüştür. Bu araştırmada aile gelir durumu ile beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Anlamlı farklılığın hangi gelir grupları arasında olduğuna bakacak olursak aile geliri çok kötü olanların, diğer gelir grupları bağlamında aralarında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0,05$). Aile gelir durumu kötü olanların da istatistiksel olarak diğer aile gelir gruplarıyla aralarında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0,05$). Aile geliri normal olan öğrencilerin aile geliri iyi olan grup arasında ise beden eğitimi ve spor dersi tutum bakımından aralarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Aile geliri

çok iyi olan öğrencilerinde diğer gelir grupları arasında beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı bakımından, anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Aile geliri iyi olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları diğer gelir gruplarına göre yüksek olduğu görülmüştür. Literatüre baktığımızda ailenin ekonomik durumunun çocukların spora yönelme ve bakış açılarını etkileyen bir unsur olduğu belirlenmiştir (Kızılkaya, 2009). Literatürde yer alan diğer bir çalışmada ise ailenin gelir düzeyi yükseldikçe çocuğunu spor okullarına gönderme oranının da arttığı belirlenmiştir (Kotan, Hergüner ve Yaman, 2009).

“Beden eğitimi ve spor dersinde kendinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlara baktığımızda kendine yeterli görenlerin oranı %75,9’iken kendini bu ders için yeterli görmeyenlerin oranı ise %24,1’ dir. Beden eğitimi dersinde öğrencinin kendisini nasıl gördüğü bakımından beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları arasında istatistiksel manada anlamlı bir fark çıkmamıştır ($p>0,05$). Anlamlı fark çıkmamasına rağmen beden eğitimi dersinde kendini yeterli gören öğrencilerin yeterli görmeyen öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanı daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin okullarında yeterince spor malzemesi olup olmaması bakımından, yapılan bu araştırmada öğrencilerin %45,0’i okullarında yeterince spor malzemesi olduğunu, %55,0’i ise okullarında yeterince spor malzemesi olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencinin okulunda yeterince spor malzemesi olup olması bakımından beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Bu çalışmada okulunda yeterince spor malzemesi olduğunu belirten öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları, okulunda yeterince spor malzemesi olmadığını düşünenlere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ülkemizde yapılan okul sporlarında finallere kalan sporcu ve takımların öğrenim gördükleri okullarda genellikle spor salonları ile yeterli spor malzemesi olduğu görülmüştür (Erhan ve Tamer, 2009). Yapılan araştırmalarda ülkemizde beden eğitimi derslerinin işlenmesi için gerekli olan spor malzemesi ve tesislerin yetersiz olduğu görülmüştür (Taşmektepligil ve diğerleri, 2006; Hergüner, Arslan ve Ayan, 2004). Beden eğitimi derslerindeki tesis, spor malzemesi ve ders ekipmanı eksikliklerinin de öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir (Aybek ve diğerleri, 2012).

Bal (2010) tarafından 2009 - 2010 eğitim öğretim yılında 152 öğretmen ile yapılan bir çalışmada öğretmenler, beden eğitimi derslerinde salon, tesis, araç ve gereç yetersizliklerinin hem öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını hem de dersin uygulanmasında ve öğrencilerin derse ait kazanımlarında çeşitli sorunların oluşmasına neden olduğunu belirtmişlerdir.

“Soğuk hava koşulları spor yapmanıza engel oluyor mu?” sorusu bakımından bu araştırmada öğrencilerin %60,9’u evet oluyor derken %39,1’i ise hayır olmuyor, cevabını vermişlerdir. Soğuk hava koşulları bakımından, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları bakımından aralarında istatistiksel manada anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,50$). Soğuk hava koşulları spor yapmaya engel olmuyor, yanıtını veren öğrencilerin, soğuk hava koşulları spor yapmaya engel oluyor, yanıtını verenlere göre beden eğitimi ve spor dersi tutum puanı daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatüre baktığımızda Özkan (2015) tarafından “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” çalışmasında yukarıda belirtildiği gibi soğuk hava koşulları spor yapmaya engel değildir, diyen öğrencilerin tutum puanları soğuk hava koşulları spor yapmaya engeldir, diyen öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.

Sonuç olarak bu araştırmaya katılan 868 öğrencinin 456’sı kadın 412’ sini erkek öğrenciler oluşturmuştur. Bu öğrencilerin büyük bölümü düzenli spor yapmamaktadır. Öğrencilerin büyük bölümü yine sportif müsabakalara katılmamaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu çekirdek aile yapısını sahiptir. Annesi ve babası düzenli spor yapanların sayısı da oldukça düşüktür. Aile geliri bakımından öğrencilerin büyük çoğunlukla durumlarının iyi olduklarını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin büyük bölümü bu ders için kendini yeterli görmektedir. Okullarında yeterli spor malzemesi olduğunu düşünenler ile yeterli spor malzemesi olmadığını düşünenlerin oranı benzerdir. “Soğuk hava koşulları spor yapmanıza engel oluyor mu?” sorusuna evet oluyor, diyenlerin oranı hayır olmuyor, diyenlere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin, cinsiyet, aile yapısı, düzenli spor yapma durumu, sportif müsabakalara katılma durumu, aile geliri, babanın düzenli spor yapma durumu, annenin düzenli spor yapma durumu, öğrencilerin okullarında spor malzemesi olup olmama durumu, soğuk hava koşullarının spor yapılmasına engel olup olmadığı durumu bakımından, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları arasında, anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

“Beden eğitimi ve spor dersinde kendinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu bakımından yeterli veya yetersiz görme durumu bakımından ise istatistiksel olarak beden eğitimi ve spor tutum puanları bakımından anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Öneriler

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinden tam olarak ne beklediklerini tespit etmek, daha güvenilir çalışmalar için önemlidir. Öğrencilerin farkındalık düzeyleri

yükseldikçe daha güvenilir sonuçların alınması kaçınılmazdır. Müfredatın tam ve eksiksiz olarak uygulanmalıdır.

Okul spor faaliyetleri kapsamında daha çok öğrencinin katılımı sağlanarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerine gerekli destek verilmelidir.

Anne ve babaların neden düzenli spor yapmadıkları araştırmalı anne ve babayla birlikte tüm aile fertlerinin spora yönlendirilmesi gerekmektedir. Araştırmalar her okul için ayrı ayrı ele alındıktan sonra okullar arası farklılıkların ne olduğu tespit edilerek ortak sonuçlar üzerine yoğunlaşılmalıdır.

Düzenli spor yapma bilinci çok küçük yaşlarda öğrencilere benimsetilmelidir. Kız veya erkek ayrımı yapmadan, tüm spor dallarına öğrencilerin yönlendirilmesi gerekliliği önem arz ettiği düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni, öğrencilerin bu ders için başarılı olabileceklerine inandırmalı onlara olumlu beklentilerini belirtmelidir.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni öğrencileri daha iyi tanımaya zaman tanımalı farklılıkları dikkate alarak hareket etmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, M. (2006). Öğrencilerin fizik dersine yönelik tutumlarının fizik dersi akademik başarısına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Ankara.
- Alparslan, S. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aracı, H. (2006). Okullarda beden eğitimi. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara. S: 46
- Aybek, A., İmamoğlu, O. ve Taşmektepligil, M.Y. (2012). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*,2(2), 51-59.
- Aytan G.C. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşmelerinde sporun etkileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aytekin, H. Çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımında ideal öğretmen modeli, In: Küçükahmet, L. edutor. Sınıf Yönetimi. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2000.
- Bal, E. (2010). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin yapılanmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yöneticilerin ve öğretmenlerin rolü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balyan, M., Balyan, Y.B. ve Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum sosyal beceri ve öz yeterlilik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*,14(2), 196-201.
- Başer, S. A. (2009). Öğretim niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilir, P. (2008). Yeni beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırıcacı öğretim yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.6(3) s:145-150.
- Bulgu, N. (2005). Sporda şiddet ve alt kültür. *Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 229-250
- Bulgu, N. (2012). Futbolda şiddetin erkeklik anlamları. *Spor Bilimleri Dergisi*. 23 (4). 207-219.
- Can, A. (2014). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. 2. Baskı Ankara: Pepem Akademi Yayıncılık.
- Cantekin, T. (2014). İlköğretime başlayan çocuklarının ailelerinin spora ve beden eğitimi dersine bakış açısını belirlemek. Yüksek Lisans Tezi. On dokuz Mayıs Üniversitesi Samsun.
- Chung, M. H. and Philips, D. A.(2002). The realtionship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Physical Educator*, 59 (3), 126-138.
- Clement, D., Brooks D., and Wilmoth, B., (2009). Parental attitudes towards physical activity: a preliminary analysis. *Fitness Society of india*,5(2), 1-11.
- Çelik, Z. ve Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Özel Sayı, 115-121.

- Çöndü, A. (1999). Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. S:21
- Demirel, Ö. Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2003.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2007). Eğitim ile ilgili temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. 2(2) 3-24
- Demirhan, G. (2003). Kültür eğitim felsefe ve spor eğitimi ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi. 14* (2). 92-103.
- Demirhan, G. (2006). Spor eğitiminin temelleri. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Doğar, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerinde görülen istenmeyen davranışları ve öğretmenlerin yaklaşımları. Ankara: Gece Akademi, Birinci Basım, S:10-11.
- Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 8(1), 829-839.
- Erden, M. (2012). Eğitim bilimlerine giriş. Yedinci Baskı. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erden, M. Eğitim bilimlerine giriş. Ankara, Devlet Kitapları, 2004.
- Eres, F. (2005). Eğitimin sosyal faydaları. *Milli Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*,6(7). 15-17.
- Erhan, S.E. ve Tamer, K. (2009). Doğu anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesisi araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*,11(3), 57-66.
- Grössing, S. (1991). Beden-spor-hareket. 1. eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor sempozyumu (19-21 aralık izmir) bildiri kitabı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı. 47-54.
- Güleryüz, H. Eğitim programlarının dili ve yaratıcı öğrenme. 1. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2001.
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,3 (2), 138-151.
- Güllü, M., Cengiz, Şarvan, Ş., Öztaşyonar, Yunus., Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (şanlıurfa ili örneği). Gaziantep Üniversitesi *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 1 (2)
- Gürbüz, A. ve Özkan, H.(2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla İli Örneği). *Pamukkale Journal of Sport Scienses*, 3(2), 78-89.
- Güzel, P., Dilşad, Ç. ve Atalay, Noordeggraaf, M. (2009). Sürdürülebilir kalkınmanın çevre boyutunda uluslararası olimpiyat komitesi (İOC) uygulamaları ve olimpiyat organizasyonları kapsamında incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi. 20* (2). 60-70.
- Harmandar, İ.H. (2004). Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri. Ankara Nobel Yayın Dağıtım. S:90.
- Hassandra, M., Goudas, M. and Chroni, S. (2003). Examining factors associated with intrinsic motivation in physical education: A Qualitative Approach. *Psychology of Sport and Exercise*, 4 (3), 211-223.

- Heper, E. (2012). Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi. *Spor Bilimlerine Giriş*. H. Ertan (Editör). Birinci Baskı. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Hergüner, G. (1991). Çocuğun spora yönelmesinde ailenin rolü ve önemi. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 87-91.
- Hergüner, G., Arslan, S. ve Ayan, S. (2004). İlköğretim 1. kademe beden eğitimi öğretmeni ihtiyacı. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1) 2-3.
- Hünük, D. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- İnceoğlu, M. (2009). Tutum algı iletişim, Kesit Tanıtım Ltd. Şti, Ankara
- İnceoğlu, M. (2010). Tutum algı iletişim. Beşinci Baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*. 17(2), 48-57.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (1), 49-71.
- Karadağ, S. (2012). İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması (kırıkkale örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kavas, E. (2013). Demografik değişkenlere göre dini tutum. *Akademik Bakış Dergisi*, 3 (8), 1-20.
- Keskin, Ö. (2015). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (sakarya ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kıncal, R.Y. Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2004.
- Kır, R. (2012). İlköğretim 2.kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kızılkaya, A. (2009). Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi. yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kotan, Ç., Hergüner, G., Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (sakarya ili örneği) *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 3(1): 49-58.
- Mosston, M., and Ashworth, S. Çeviri: Tüzemen E. Düzenleme: Demirhan G. Beden eğitimi öğretimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi, Sporsal Kuram Dizisi, 2000; 30:1.
- Nebioğlu, D. (2004). Beden eğitimi dersi genel esasları planlanması ve denetimi. Ankara: Nobel Yayınları. S:56.
- Ölmez, E. (2010). Görme engelli bireylerin sosyalleşme sürecine sporun etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Özer, D.S. ve Özer, K. Çocuklarda motor gelişim. Ankara: Nobel, 2001
- Özgülven, İ.E. (2000). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özpolat, A. Öğretmenlik mesleğindeki değişmelerin tarihsel-toplumsal bağlamı, *Milli Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar 2005, (33): 166.
- Özyalvaç, N. T. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (konya anadolu lisesi örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Senemoğlu, N. Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi, 2002.
- Sivrikaya, Ö., ve Kılçık, M. (2016). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (düzce ili örneği). Celal Bayar Üniversitesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 1-15.
- Sproule, J., John Wang, C. K., Morgan, K., Mcneill, M. and Mcmorris, T. (2007). Effects of motivational climate in singaporean physical education lessons on intrinsic motivation and physical activity intention. *personality and individual differences*, 43, 1037-1049.
- Tamer, K. ve Pular, A. Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri. Ada Matbaacılık, Ankara: 2001; 2-17.
- Tamer, K. ve Pular, A. (2001). Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri. Ankara: Ada Matbaacılık, s:21.
- Tarakçıoğlu, S. ve Doğan, B. (2013). Spor etiği bağlamında gen dopingi. *Spor Bilimleri Dergisi*. 24 (1). 45-54.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,4(4), 139-147.
- Trudean, F. and Shephard, R.J (2005). Contribution of school programmes to physical activity levels and attitudes in children and adults. *sports medicene*, 35(2) 89-105.
- Türkmen, F. Eğitimin ekonomik ve sosyal faydaları ve türkiye’de eğitim ekonomik büyüme ilişkisinin araştırılması. DPT, Uzmanlık Tezi, Ankara: 2002.
- Uluışık, V. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. Uluslararası *Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*. 2 (3).
- Üstün, A. Bilgi kurumlarının eğitimde yeniden yapılanmadaki işlevi. 2005
- Yavaş, M., İlhan, A. (1996). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Bursa: Melisa Matbaacılık.
- Yazıcı, A. G. (2014). Toplumsal dinamizm ve spor. uluslararası türkçe edebiyat *Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (1). 394-405.
- Zeng, H. Z., Hipscher, M. and Leung R. W. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sport activity preferences. *Journal of Social Scienses*, 7 (4), 529-537.
- Zengin, S. (2013). Çocuk ve gençlik merkezlerinde hizmet alan 12-18 yaş arası erkek çocukların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri ile benlik saygılarının incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

1) Cinsiyetiniz

a) () Erkek b) () Kadın

2) Düzenli spor yapıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

3) Herhangi bir takımda sportif müsabakalara/maçlara katılıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

4) Aile yapınız nasıldır?

a) Çekirdek b) Geniş c) Parçalanmış (Anne baba ayrı yaşıyor)

5) Ailenizin gelirini nasıl değerlendirirsiniz?

a) Çok kötü b) Kötü c) Normal d) İyi e) Çok iyi

6) Babanız düzenli spor yapar mı?

a) Evet b) Hayır

7) Anneniz düzenli spor yapar mı?

a) Evet b) Hayır

8) Beden eğitimi ve spor dersinde kendinizi nasıl görüyorsunuz?

a) Yeterli b) Yetersiz

9) Okulunuzda yeterince spor malzemesi var mı?

a) Var b) Yok

10) Soğuk hava koşulları spor yapmanıza engel olur mu?

a) Evet b) Hayır

EK 2. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği

Aşağıdaki beden eğitimi dersiyle ilgili cümleler bulunmaktadır. Her cümlenin karşısında beş (5) cevap seçeneği vardır. Her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra cümledeki ifadeye ne düzeyde katılıyorsanız, o cevap seçeneğini (x) işaretleyiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap seçeneği yoktur. Cevap verirken de sadece haftalık ders programınız dâhilindeki beden eğitimi derslerini göz önünde bulundurunuz.

Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

Anketimize ad-soyadı ya da sizi belirtecek her hangi bir ibare yazmayınız

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.Beden eğitimi derslerinde kendimi zinde hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.Beden eğitimi dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.Beden eğitimi ders aktivitelerinde iyi duruş alışkanlığı kazanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.Beden eğitimi derslerinde karşılaştığımız spor dallarının(voleybol, futbol vs.) saha ölçüleri, araç ve gereçleri ile ilgili bilgiler ilgimi çekiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.Beden eğitimi dersinde karşılaştığımız spor dalları ile ilgili temel becerileri (parmak pas, vs) öğrenmekten zevk alıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anlıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8.Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerinde de uyguluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.Beden eğitimi derslerinde temel sağlık kuralları ile ilgili bilgilerim artıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10.Beden eğitimi ders etkinlikleri az iletişim kurduğum sınıf arkadaşlarımla iletişimimizi artırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11.Beden eğitimi ders etkinlikleri yakın olduğum arkadaşlarıma samimiyetimizi daha da güçlendiriyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12.Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duymama sağlıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13.Beden eğitimi ders aktivitelerinde arkadaşlarımla dostça oynuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14.Beden eğitimi derslerinin, günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymayı kolaylaştırdığını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15.Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16.Beden eğitimi dersleri sınıf içi etkileşimimizi artırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

	Kesimlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesimlikle
	katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	katılıyorum
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17.Beden eğitimi derslerini bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18.Haftalık beden eğitimi ders saat sayısı daha fazla olmalıdır	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19.Beden eğitimi derslerinde genellikle eşofmanlarımızı giyinip hiçbir şey yapmadan tekrar çıkarıyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20.Beden eğitimi derslerinde öğrendiğimiz bilgi, beceri ve aktivitelerin ileriki hayatımızda hiç işimize yaramayacağını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21.Beden eğitimi ders aktiviteleri fiziksel gelişime katkı sağladığını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22.Beden eğitimi derslerinde rahatlayıp gevşiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23.Beden eğitimi dersleri sayesinde spor dallarımı daha iyi tanıdığımı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24.Beden eğitimi dersleri yaramaz ve tembel öğrencilerin dersidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.Beden eğitimi dersi okul programlarından çıkartılmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26.Beden eğitimi ders aktivitelerine katılmak istemiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27.Beden eğitimi dersleri sayesinde yeteneklerimin farkına varıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28.Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde sağlığımı daha iyi koruyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29.Üniversiteye giriş sınav kaygısı varken, beden eğitimi dersine katılmak beni rahatsız ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30.Beden eğitimi derslerinde çoğunlukla gereksiz bilgi ve beceriler öğreniyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31.Beden eğitimi dersleri insanı okul dışında da egzersiz ve spor yapmaya teşvik ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32.Beden eğitimi derslerinde sinir, kas ve eklem koordinasyonumuzu geliştirici hareketler yapıyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33.Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34.Beden eğitimi ders etkinliklerine sadece yüksek not almak için katılıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35.Beden eğitimi ders aktiviteleri öğrencileri okul kurallarını çiğnemeye teşvik ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK 3. İzinler

T.C ERZURUM VALİLİĞİ

Sayı: 36648235/300/10666169
Konu: Uygulama İzni

31.05.2018

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: 24/05/2018 tarihli ve 1800160902 sayılı yazınız

İlgi yazınız gereği, üniversiteniz araştırmacılarından, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Fatih Şahin ÇOLAK'IN "Yakutiye İlçesi 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı tez çalışmasının kabulüne ilişkin, 30/05/2018 tarihli ve 10574096 sayılı Valilik Oluru yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Turan BAĞAÇLI

Vali a.
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

Ek: İlgi yazı (2 Sayfa)

Yönetim Cad.Valilik Binası Kat:4 Yakutiye/ERZURUM
Birimi-179

Elektronik Ağ: <http://erzurum.meb.gov.tr>

E posta: stratejigelistirme25@meb.gov.tr

Faks:(0442) 235 1032

Ayrıntılı Bilgi İçin: ARGE

Tel:(0442) 234 4800

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fb2b-4d58-30af-8a31-96b0 kodu ile teyit edilebilir.

T.C
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı:36648235-300-E.10574096 30/05/2018
Konu:Uygulama İzni
(Fatih Şahin ÇOLAK)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Atatürk Üniversitesinin 24/05/2018 tarihli ve 1800160902 sayılı yazısı,

İlgi yazı gereği, Atatürk Üniversitesi araştırmacılardan, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans öğrencisi Fatih Şahin Çolak'ın "Yakutiye İlçesi 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı tez çalışmasını, ilimiz Yakutiye ilçesine bağlı ortaokullarda uygulama çalışması yapma talebinde bulunmuş olup, yapılan tez çalışmasının sonuçlarının birer örneğinin müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimine) gönderilmesi gerekmektedir.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın 12/09/2017 tarihli ve 13610717 (2017/25) sayılı genelge çerçevesinde komisyonumuzca incelenmiş olup, "Araştırmaların, eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde" komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak, Yakutiye ilçesine bağlı ortaokullarda yapılması, müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ercan YILDIZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
30/05/2018
Muharrem ELİGÜL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Yönetim Cad.Valilik Binası Kat:4 Yakutiye/ERZURUM
Elektronik Ağ: <http://erzurum.meb.gov.tr>
E posta: stratejigelistirme25@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: ARGE Birimi-179
Tel:(0442) 234 4800

Faks:(0442) 235 1032

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fb2b-4d58-30af-8a31-96b0 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN

Adı Soyadı	Fatih Şahin ÇOLAK
Kurumu / Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Erzurum
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi.	Yakutiye İlçesine Bağlı Ortaokullar
Araştırmanın konusu	7-8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi
Üniversite / Kurum onayı	Kurum Onayı İle
Araştırma / Proje /ödev / Tez önerisi	Araştırma Önerisi
Veri toplama araçları	Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu
Görüş İstenilecek Birim / Birimler.	

Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 2017/25 nolu genelge doğrultusunda yapılan incelemede araştırmanın kabulüne karar verildi.

Komisyon Kararı	Oybirliği ile Kabulüne
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı	

KOMİSYON

29.05.2018
Komisyon Başkanı
Hüsnü UYANIK
Şube Müdürü

Üye
Tunç AGAVER

Üye
Mesut ARAS

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Erzurum'da doğdu. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Erzurum İlinde tamamladı. 2010 yılında Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2012 yılında Gümüşhane ilinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak göreve başladı. Halen Erzurum İli, Aziziye İlçesinde bulunan, Erzurum Spor Lisesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Orta düzeyde İngilizce bilmekte olup, Erzurum İlinde faal futbol il hakemliği görevini de sürdürmektedir.

